

Osavuosisikatsaus tammi-elokuu 2025

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Sisällys

1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus	3
1.2 Sisäisen valvonnan toteutuminen	5
1.3 Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen	9
1.4 Henkilöstö.....	11
1.5 Talous ja investoinnit	14
1.5.1 Tuloslaskelma	14
1.5.2 Investoinnit.....	16
1.6 1TA20 Perhe- ja vammaispalvelut	18
1.7 1TA30 Yleiset palvelut.....	23
1.8 1TA51 Ikääntyneiden palvelut	35
1.9 1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	39
1.10 1TA11 Konsernihallinto.....	43
1.11 1TA12 Hallintopalvelut.....	45
1.12 1TA13 Henkilöstöpalvelut.....	48
1.13 1TA14 Talouspalvelut	52
1.14 1TA15 Strategia ja kehittäminen.....	56

1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

1. Kansallinen taloustilanne

Hyvinvointialueiden taloudessa on alkuvuoden aikana nähty varovaista vakautumista. Vuoden 2024 kokonaisalijäämä jäi ennakoitua pienemmäksi (noin -1,2 mrd. €), ja vuodelle 2025 laadittujen talousarvioiden mukaan hyvinvointialueiden yhteenlaskettu tulos on noin +240 milj. €. Tätä selittävät:

- rahoitustason nousu (+9 % valtakunnallisesti),
- kustannusten nousun maltillistuminen (+2,8 % verrattuna 2024 arvioon),
- sekä toiminnan tehostamistoimet alueilla.

Alueellinen vaihtelu on kuitenkin huomattavaa: kuusi hyvinvointialuetta on edelleen alijäämäisiä ja viidellä niistä alijäämä ylittää 100 € per asukas. Lisäksi vuoden 2026–2027 taloussuunnitelmien perusteella 11 aluetta ei kykene kattamaan kertyneitä alijäämiään suunnitellussa aikataulussa. Karkeasti ottaen alueet ovat jakautumassa kahteen leiriin.

Kansallinen ohjaus on reagoinut tähän rahoituslainsäädännön uudistuksilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusosuutta nostetaan 1,5 prosenttiin ja palvelutarvekertoimien laskentaa tarkennetaan. Tämä ohjaa alueita pitkäjänteisempään ennaltaehkäisyyn ja kannustaa rakenteellisiin uudistuksiin. Lisäksi 3 aluetta otettiin arviointimenettelyyn, jolla valtiolta puuttuu järein keinoin alueen toimintaan ja päätöksentekoon. Uutena elementtinä valtionvarainministeriö aloitti valmistelun hallituksen esitykseksi koskien alijäämien kattamisen jatkoai-
kaa tietyin tiukoin ehdoin. Ensimmäinen ehto on, että alueen on saatava alijäämäkierre poikki vuoteen 2025, jotta jatkoaikaa voi hakea. Tämä on Pohjois-Savon tavoite.

Kesäkuun lopulla tuli ikäviä uutisia. THL oli käyttänyt osin puutteellista tausta-aineistoa kevään ennakkolisessä laskennassa koskien vuoden 2026 rahoitusta. Sairastavuuden määrittämisestä puuttui tietoja ns. Avohilmasta, joita hyvinvointialueet olivat THL:lle toimittaneet 06/2024–02/2025 välisenä aikana. Virhe johtui yksinomaan THL:n omasta prosessista tausta-aineiston kokoamisessa. Virheen seurauksena joudumme korjaamaan vuoden 2026 talousarviovalmistelua, kuten lähes kaikki muutkin hyvinvointialueet. Lopullinen rahoitus vuodelle 2026 saadaan tietoon syyskuun lopulla. Joka tapauksessa tarvemalli kaipaa päivittämistä, vakauttamista, luotettavuuden parantamista ja selkiyttämistä.

2. Palveluiden saatavuus kansallisesti

Perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon saatavuus on parantunut: lääkärin ja hoitajan vastaanottoihin päästään aiempaa nopeammin sekä fyysisesti että etäpalveluiden kautta.

Henkilöstön saatavuus on valtakunnallisesti kohentunut erityisesti lääkäreiden ja hoitajien osalta. Positiivinen käänne näkyy siinä, että henkilöstö on siirtynyt takaisin suoriin palvelusuhteisiin hyvinvointialueille. Sosiaalihuollossa sen sijaan rekrytointi ja pysyvyys ovat edelleen monilla alueilla haasteellisia.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Haasteena kansallisella tasolla ovat edelleen mielenterveys- ja päihdepalvelut lapsille ja nuorille sekä erikoissairaanhoidon kiireettömät hoidot, joiden toteutuminen ei kaikilla alueilla vastaa lain vaatimuksia. Positiivista on, että erikoissairaanhoidon hoitojonot ovat pysähtyneet ja kääntyneet hienoiseen laskuun – myös alkuvuonna 2025.

3. Pohjois-Savon näkökulma

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talous on alkuvuonna 2025 pysynyt hallinnassa. Tammi-elokuun kumulatiivinen tulos on ylijäämäinen, ja kustannusten kasvu on maltillista verrattuna muihin alueisiin. Talouden kireys jatkuu kuitenkin, sillä valtion säästötoimet ja työmarkkinaratkaisut lisäävät menopaineita. Pohjois-Savon kustannuskehitys (0,6 %) on ollut valtakunnallista keskiarvoa selvästi alhaisempaa verrattuna vuoden 2024 vastaavaan ajanjaksoon.

Talousarviosuunnittelu on täydessä vauhdissa ja tulevien vuosien isot kulmaluvut ovat tiedossa. Työmarkkinaratkaisu, rahoitusennuste sekä aluevaltuuston hyväksymän alijäämien kattamisen aikataulu määrittävät merkittävimmän osan tulevien vuosien talousraamista.

Aluehallitus päätti elokuussa yhteistoimintamenettelyn menettelyn aloittamisesta osana vuoden 2026 talousarviovalmistelua. Tavoitteena on mahdollistaa 8,4 miljoonan euron säästö kaikin mahdollisin keinoin.

Palvelujen saatavuudessa Pohjois-Savo on edennyt valtakunnallisen linjan mukaisesti. Kiireelliset palvelut toimivat ruuhkahuippuja lukuun ottamatta kohtuullisen hyvin ja perusterveydenhuollon hoitoon pääsy on nopeutunut. Henkilöstön saatavuus on parantunut erityisesti terveydenhuollossa, mutta sosiaalipalveluissa haasteet ovat edelleen tuntuvia.

Pohjois-Savossa on tehty alkuvuonna merkittävää valmistelua sekä erikoissairaanhoidon että mielenterveys- ja päihdepalvelujen uudistamiseksi. Tavoitteena on yhdistää yliopistollisen sairaalan vahvuudet ja alueellinen palvelutarve kestävällä tavalla, joka vastaa sekä kansallisen ohjauksen tavoitteisiin että paikallisiin tarpeisiin. Aiemmin hyväksytyjen reformiohjelmien toimeenpano on täydessä käynnissä.

4. Yhteenveto

Kansallinen kehitys osoittaa, että hyvinvointialuejärjestelmä on ottanut merkittäviä askeleita vakautumisen suuntaan. Taloudessa on merkkejä käännteestä, mutta suuret erot alueiden välillä korostavat edelleen rakenteellisia ongelmia.

Palvelujen saatavuudessa edistys on selvää, mutta erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut sekä kiireettömän erikoissairaanhoidon riittävyys ovat kansallinen kipupiste.

Hallittu talous, maltillinen kustannuskehitys ja rohkeat organisaatiouudistukset luovat perustan tulevien vuosien vakaalle kehitykselle.

1.2 Sisäisen valvonnan toteutuminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan hyvinvointialueen sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus, tuloksellisuus ja taloudellisuus. Pohjois-Savon hyvinvointialueella sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Hyvinvointialueen merkittävimmitä todetuista, talousarvioon 2025 sisältyvistä riskeistä erityisesti rahoituksen riittävyys, huomioon ottaen erityisesti loppuvuodelle tiukentunut talousraami, sekä henkilöstön saatavuus ovat edelleen ajankohtaisia ja näiden hallitsemiseksi on käynnistetty useita toimenpiteitä, esimerkiksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sekä palvelujärjestelmäuudistuksen toteuttaminen. Tammi-elokuussa 2025 toteutuneista riskeistä voidaan lisäksi mainita toimialojen palvelutasoon, henkilöresursseihin, hoitotakuuseen ja oma-valvontaan liittyvät poikkeamat. Elokuussa käynnistettiin talousarvioon 2026 liittyvä yhteistointaneuvottelu edellisen vuoden tapaan.

Vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopisteinä hyvinvointialueen tasoisesti ovat varautuminen ja väestönsuojelu, hankinnat ja hankintasopimukset, palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta sekä omavalvonnan toimeenpano. Aluevaltuuston päättämien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti painopisteiden valvonnasta tulee raportoida osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Painopiste 1: Varautuminen ja väestönsuojelu

Pohjois-Savon hyvinvointialue osallistui helmikuussa Kainuun prikaatin johtamaan Northern Stone 25 -paikallispuolustusharjoitukseen. Harjoitus kokosi yhteen eri toimijoita, joiden yhteistyö on keskeistä poikkeus- ja häiriötilanteiden hallinnassa.

Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleisen osan päivitysprosessi on käynnissä ja tietoja on tuotettu uuteen kansallista linjaa noudattavaan valmiussuunnittelupohjaan. Lisäksi päivitykseen on myös otettu Kokonaisturvallisuuden perusteet -dokumentti.

Konsernihallinnon varautumista ja valmiutta on edistetty ja käsitelty hyvinvointialueen työryhmissä. Strategia- ja konsernipalveluiden toimialojen yhteisen valmiussuunnitelman laatiminen käynnistettiin keväällä kartoittamalla strategia- ja konsernipalveluiden valmiussuunnittelun nykytilanne ja määriteltiin valmiussuunnitteluun osallistuvat hyvinvointialueen työntekijät. Kartoituksen jälkeen laadittiin prosessikuvaus aikatauluineen valmiussuunnitelman päivittämiseksi. Valmiussuunnittelutyöhön on kytketty mukaan hyvinvointialueen konserniyritykset ja muut kriittiset toimijat.

Pelastuslaitos on edistänyt Pohjois-Savon maakunnan evakointisuunnittelua laaditun prosessikaavion mukaisesti ja kokonaisuus etenee suunnitellusti ja on aikataulussa. Evakuointisuunnittelutyötä on tehty Pohjois-Savon 19 kunnan, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön sekä muiden yhteistyötahojen, kuten puolustusvoimien, sisäministeriön sekä Ikaros-

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

verkoston kanssa. Hyvinvointialueen kiinteistöjä on tarkasteltu sähkökriittisyysnäkökulmasta ja on tehty tarvittavia valmiussuunnittelutoimenpiteitä esimerkiksi varavoima-asioihin.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen perustuu kansallisesti sovittuihin, yhtenäisiin, valmiussuunnitelmiin ja ne on koottu STM ohjauksella VALSU-portaaliin. Lain mukaan suunnittelua ohjaa yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialueella ohjauksen toteuttajana on Itä-Suomen sote-valmiuskeskus. Syksyn aikana edistetään sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä voimaantulleiden pykälien voimaannpanoa yhteistyöalueella yhteistyösopimuksen päivityksen yhteydessä.

Yksityisten palveluntuottajien varautumista on ohjattu omavalvontasuunnitelmien kautta. Yksityisten palveluntuottajien tilannekuvan vastaanottamiseen on valmius sekä hyvinvointialueella että valmiuskeskuksessa.

Painopiste 2: Hankinnat ja hankintasopimukset

Hankintojen ja hankintasopimusten seuranta tehdään kaikista hyvinvointialueen hankinnoista. Hankintoja koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on pääosin noudatettu hyvin. Hankintojen toteuttaminen keskitetysti hankintapalvelujen kautta on parantunut. Keskitetyille hankinnoille on ollut asianmukaiset luvat ja niistä on tehty asianmukaiset hankintapäätökset. Toimialoilla on lisäksi tehty suora hankintoja, joiden perusteisiin on kiinnitetty enenevästi huomiota, minkä myötä kohdennetut ohjaustoimenpiteet ovat parantaneet hankintojen laatua merkittävästi. Hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat, jotka on tallennettu D10:iin. Toimialojen sopimusvalvonnan työjakoa on käyty läpi sisäisen tarkastuksen kanssa.

Vuoden 2025 selvityksissä toimialojen suora hankinnat ovat vähentyneet, mutta ohjastoihin on edelleen kiinnitettävä huomiota ja korjaustoimenpiteitä jatkettava. Suunta on oikea ja touku-kuussa 2025 hankintapalvelujen mallintama ja käyttöönotettu ostolaskujen analyysityökalu helpottaa merkittävästi näkyvyyttä sopimusten ohi ostamiseen. Analyysityökalun lisäksi vuoden loppupuolella saadaan käyttöön sopimusten raportti, jonka kautta nähdään voimassa olevat sopimukset eri kategoriatasoilla. Näiden avulla kohdennetut ohjaustoimet saadaan nopeasti toteutettua ja laillisen tilanteen saavuttamisen ja kehityksen suunta osoitettua.

Painopiste 3: Palvelujärjestelmä uudistuksen seuranta

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan n. 50 miljoonan euron vuotuinen kustannusvaikutus, joka toteutuessaan tasapainoittasi hyvinvointialueen taloutta merkittävästi. Ohjelmien toimeenpano toteutetaan vuosien 2024–2029 aikana. Palvelujärjestelmä uudistusta läpileikkaavat erityisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotto sekä toimitilaverkon muutokset.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelma koostuu viidestä kokonaisuudistuksesta, joista neljän ensimmäisen toimeenpano on käynnistetty ja viides on valmistelussa.

- R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus
- R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus
- R5. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus

Palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta on toteutettu aluehallitukselle tehtävän erillisraportoinnin kautta. Seurantaraportti on toteutettu ns. liikennevalomallia hyödyntäen ja tunnistetut riskit huomioiden. Ohjelmat R1-R3 etenevät suunnitellusti, R4:n toimeenpano on alkuvaiheessa, lukuun ottamatta tutkimuksen ja opetuksen osuutta, joka etenee aikataulussa. Asiakastietojärjestelmän uudistamisen ja toimitilaverkon muutosten osalta ollaan jäljessä tavoitteesta.

Painopiste 4: Omavalvonnan toimeenpano

Omavalvonnan tarkoitus on ennen kaikkea varmistaa lakisääteisten palveluiden toteutuminen, mutta myös kehittää niitä. Kehittäminen vaatii jatkuvaa toiminnan ja toteutuksen seurantaa, arviointia ja sitoutumista jatkuvan parantamisen periaatteisiin organisaation kaikilla tasoilla. Omavalvonnan seuranta tapahtuu hyvinvointialueella sillä tasolla, jolle omavalvontasuunnitelma on tehty. Seurantatieto tuotetaan Laatuportti-järjestelmään. Asiakkuudet ja laatu- palvelualue toimii palvelutuotannon tukena omavalvonnan toteuttamisessa. Omavalvonnassa havaittujen kehittämiskohteiden osalta omavalvontasuunnitelmat päivitetään ja ne julkaistaan internetissä. Haasteena omavalvonnassa on tunnistettu ilmoitusvelvollisuuden tunnistaminen ja palveluiden laadun seuranta.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialojen omavalvontasuunnitelmat on hyväksytty ja julkaistu elokuun loppuun mennessä kaikilta muilta toimialoilta, paitsi ikääntyneiden palveluista, ikääntyneiden palveluista osasta on julkaistu jo uusi omavalvontasuunnitelma. Ikääntyneiden palveluissa on kuitenkin olemassa aikaisemmat omavalvontasuunnitelmat, ja he ovat tehneet omavalvonnan toimeenpanoa kuten muutkin. Toimintayksikkökohtainen valvonta keskittyy hyvinvointialueella valvontayksikköön. Valvonnassa esille nousseet epäkohdat ovat liittyneet mm. puutteisiin valvottujen yksiköiden henkilöstömäärässä ja/ tai -rakenteessa, lääkehoidossa, omavalvontasuunnitelmissa, toimitiloissa ja asiakkaiden kohtelussa. Soten omavalvonnasta raportoidaan asiakasomistajajaostolle.

Osavuosisikatsaus tammi-elokuu 2025

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen omaavalvontaohjelma on päivitetty 29.1.2025. Omaavalvonnan merkittävimmät havainnot ovat olleet poikkeamat pelastustoimen lakisääteisessä valvontatyössä (palotarkastusten ja palotarkastajien määrä) sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa 2/2025 SM määritettyjen vaatimuksien osalta. Jälkimmäiset poikkeamat koskevat riskiruutujen tavoittamisaikoja, vähäisiä henkilöresursseja sekä kokonaissuorituskyvyn haasteita. Pelastustoimen omaavalvonnasta raportoidaan kokonaisturvallisuuslautakunnalle.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.3 Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen

Aluehallitus on hyväksynyt hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 29.12.2023. Taloudellisuus- ja tuottavuusohjelma on kiinteä osa valtionvarainministeriön hyväksymää lisälainanottovaltuutta sekä hyvinvointialueen talous- ja toimintasuunnitelmaa. Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman valmistelussa talouden tasapainottamisen toimenpidekokonaisuudet on sidottu osaksi vahvistettavaa talousarviota. Hyvinvointialueen alijäämät on tarkoitus kattaa vuoteen 2029 mennessä.

Talouden tasapainottamisohjelman kokonaisvaikutus on vuodelle 2025 noin 52 milj. euroa. Palvelutuotannon toimialoille on kohdennettu yhteensä 38,8 milj. euroa. Toimialojen toimintamenoihin suhteutettuna suurimmat säästöt kohdentuvat perhe- ja vammaispalveluiden toimialalle (n. 18,9 milj. euroa). Strategia- ja konsernihallinnon toimialojen talousarviossa esitettyihin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisiin säästöihin sisältyy hallintopalveluiden toimialan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman säästö 5 milj. euroa, joka toteutetaan hankintojen keskittämisen ja kilpailuttamisen kautta toimialojen budjetteihin. On mahdollista, että hallintopalveluiden säästö on tullut huomioiduksi myös toimialakohtaisissa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisissa säästölaskelmissa.

Hyvinvointialue toimitti valtiovarainministeriölle 11.2.2025 tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, joka sisälsi tuloslaskelman, investoinnit ja rahoituslaskelman vuosille 2025–2029, sekä henkilöstömenojen sopeutustoimenpiteitä vuosina 2026–2029 (ahall 10.2.2025, § 46).

Valtiovarainministeriö pyysi täydentämään Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman sopeuttamistoimenpiteiden sisältöä ja niiden euromääräisiä vaikutusarvioita vuosille 2025–2026.

Valtionvarainministeriölle toimitettiin 19.3.2025 (ahall 26.3.2025, § 126) kommentointia varten taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman täydennystekstit sekä aluehallituksen 3.6.2024 (R1 ja R2) sekä 2.12.2024 (R3) hyväksymät palvelujärjestelmän uudistuksen riskejä koskevat arviot.

Valtiovarainministeriö toteaa päätöksessään 20.3.2025 (VN/26656/2024), että "*Pohjois-Savon hyvinvointialue on toimittanut ministeriölle lainanottovaltuuden muutospäätöksen ehdon mukaisen talouden tasapainottamisohjelman päivityksen. Toteutuessaan ohjelma varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn.*"

Valtiovarainministeriö korostaa, että lainanhoitokykynsä varmistamiseksi alueen tulee jatkaa taloutensa määrätietoista sopeuttamista ja varmistaa tarvittavien sopeuttamispäätösten toteutuminen.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ohjelman mukaan hyvinvointialueen taaseeseen kertyneet alijäämät eivät tulisi katetuksi laissa säädetyssä määräajassa.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos alijäämiä ei ole katettu määräajassa.

Lainanottovaltuuden muutospäätöksen mukaisesti Pohjois-Savon hyvinvointialueella on välttämättömiä investointitarpeita. Hyvinvointialue voi nostaa päätöksen mukaisesti pitkäaikaista lainaa tai tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia.”

Tuottavuustoimenpiteet on kiinnitetty keskeiseksi osaksi talouden ja toiminnan suunnittelua, jolloin myös niiden toteutusta ja seuranta on toteutettu toimialoille kuukausittain. Tuottavuustoimien toteutumisesta on seurattu säännöllisesti toimialojen johtoryhmien kokouksissa. Osa tuottavuustoimien toteutumisesta on täysin riippuvaisia palvelujärjestelmän (R-ohjelmat) täytäntöönpanon etenemisestä.

Hyvinvointialueen talousarvioon suunnitelluista tuottavuus- ja taloudellisuustoimista on elokuun 2025 talousseurannan mukaan arvioitu toteutuneeksi tuotannon toimialoilla noin 60 %. Laskelma perustuu toimialojen tuottamiin raportointiin.

Talousarvion tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisissa tavoitteissa on mukana myös palvelujärjestelmä uudistuksen tavoitteita.

Joissakin raporteissa ja laskelmissa on toisistaan poikkeavia lukuja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tai palvelujärjestelmä uudistuksen arvioiduille säästöille ja toimille. Tämä osaltaan vaikeuttaa näiden seuranta.

Hyvinvointialue tulee raportoida tarkemmin tuottavuus – ja taloudellisuusohjelman 8 kk:n toteumaa aluehallitukselle lokakuussa 2025.

1.4 Henkilöstö

Taulukko 1. Hyvinvointialueen henkilöstömäärä poikkileikkausajankohtana 30.8.2025 ja henkilötyövuodet mittareittain kumulatiivisena kertymänä tammi-elokuulta 2025. Lähde: Monet-Tieto 11.9.2025. (Taulukon henkilötyövuosiin kohdistuu Monetrin ilmoituksen mukaan virhemahdollisuus MonetTiedon datavirheestä johtuen. Virheen määrä tarkentuu myöhemmin.)

Organisaatiotaso	Henkilöstön määrä	Teoreettinen työpanos HTV	Palkattomat poissaolot HTV	HTV	Poissaolot HTV	Nettotyöpanos HTV
HVA Konsernihallinto	8	5	0	5	1	4
Hallintopalvelut	106	70	2	68	17	53
Henkilöstöpalvelut (sis. kesk. p.)	901	575	23	552	179	396
Talouspalvelut	107	77	2	76	20	58
Strategia ja kehittäminen	257	168	2	166	45	123
Perhe- ja vammaispalvelut	1 506	987	55	932	283	703
Ikäntyvien palvelut	3 361	2 217	97	2 119	626	1 591
Yleisten palvelujen toimiala	6 004	4 136	237	3 899	1 295	2 841
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	339	242	11	231	70	172
	12 571	8 477	429	8 048	2 536	5 942

Henkilötyövuodet (HTV) ovat lisääntyneet edellisen vuoden tammi-elokuuhun verrattuna 181 henkilötyövuodella. Palkattomat poissaolot ovat vastaavasti vähentyneet 69 henkilötyövuodella. Poissaolot kaiken kaikkiaan olivat lisääntyneet 34 henkilötyövuodella.

Sairauspoissaolot ovat edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna lisääntyneet 8099 kalenteripäivällä. Taustalla on mm. alkuvuoden liukkaan kelin aiheuttamia työtapaturmia. Sairauspoissaolon vaihtoehtona voidaan työterveyslääkärin lausuntoon perustuen tarjota työntekijälle korvaavaa työtä, jossa työnkuvaa muotoillaan työntekijän työkyvylle sopivaksi korkeintaan kahdeksan viikon jaksolle kerrallaan. Tammi-elokuu välisenä aikana korvaavaa työtä oli tehty kaikkiaan 4213 kalenteripäivää. Kun yhden sairauspoissaolopäivän laskennallinen hinta on 370 euroa, on korvaavalla työllä säästetty elokuun loppuun mennessä 1,6 miljoonaa euroa. Korvaavan työn ohje ja yhteistyömalli Järvi-Seudun työterveyshuollon kanssa on syksyn 2025 aikana päivitettävänä ja esihenkilövalmennukset suunnittelussa korvaavan työn mallin vahvistamiseksi edelleen.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Taulukko 2. Sairauspoissaolot pituusluokittain

Sairauspoissaolojen pituusluokat	Poissaolopäivien summat 1.1. - 30.8.2024	Poissaolopäivien summat 1.1. - 30.8.2025
1 - 3 päivää	26 123	26 726
4 - 14 päivää	33 510	35 464
15 - 29 päivää	18 465	17 561
30 - 89 päivää	31 805	34 557
90 + päivää	36 053	34 632
Yhteensä	145 956	148 940

Lähde: Aino HealthManager

Taulukko 3. Sairauspoissaolojen keskeiset diagnoosit toimialoittain

1.1. - 30.8.2025 (Acute)	2 - 3 eniten sairauspoissaoloa aiheuttanut diagnoosiryhmä	Sairauspoissaolopäivien prosenttiosuus kaikista sairauspoissaolopäivistä
Henkilöstöpalvelut	1. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	35,0
	2. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	29,1
	3. Hengityselinten sairaudet	6,3
Talouspalvelut		Ei tietoja: diagnoosien perusteella henkilöt voisi tunnistaa
Perhe- ja vammaispalvelut	1. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	35,0
	2. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	27,1
	3. Vammat, myrkytykset (tapaturmat)	12,4
Yleiset palvelut	1. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	35,2
	2. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	25,4
	3. Vammat, myrkytykset (tapaturmat)	8,0
Ikääntyneiden palvelut	1. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt	36,6
	2. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet	34,0
	3. Vammat, myrkytykset (tapaturmat)	9,1
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	1. Vammat, myrkytykset (tapaturmat)	33,5
	2. Tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudoksen sairaudet	22,4
	3. Hengityselinten sairaudet	15,3

Lähde: Työterveyshuollon Acute-järjestelmä

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Taulukko 4. Julkaistut hakuilmoitukset toimialoittain 1.1.-30.8.2025

Yksikkö	Rekrytoinnit	Työpaikat	Palvelussuhteen laji		Palvelussuhteen tyyppi		Rekrytoinnin julkaisu	
			Työsuhde	Virkasuhde	Vakinainen	Määräaikainen	Sisäinen	Julkinen
Hallintopalvelut	7	8	6	1	5	2	2	5
Henkilöstöpalvelut	25	504	18	3	14	7	2	18
HVA Konsernihallinto	1	1	0	1	0	1	1	0
Ikääntyneiden palvelut	225	579	192	33	133	92	4	221
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	8	60	1	7	5	3	0	8
Perhe- ja vammaispalvelut	123	253	85	38	63	60	8	115
Strategia- ja kehittäminen	18	40	14	4	4	14	8	10
Talouspalvelut	1	7	0	1	1	0	0	1
Tutkimukset ja hankkeet	0	0	0	0	0	0	0	0
Yleisten palvelujen toimiala	300	560	186	114	155	145	18	282
Ilman toimiala valintaa*	83	100	57	26	58	25	9	74
Yhteensä:	791	2112	559	228	438	349	52	734

*Ilman toimialaa = organisaatiopuusta poistetut yksiköt kustannuspaikka muutoksien vuoksi

*taulukosta poistettu Hop-keskuksen rekrytoinnit perhe- ja vammaispalveluista, soveltuvan työn pankin hakijat ja testi rekrytoinnit.

Alkuvuoden rekrytoinneista suurin osa kohdentui Yleisten palveluiden toimialalle ja seuraavaksi eniten Ikääntyneiden toimialalle. Rekrytoituja työntekijöitä toimialoittain oli yhteensä 1191.

Taulukko 5. Rekrytoidut työntekijät ajalta 1.1.-30.8.2025

Yksikkö	Hakijat	Valitut
Hallintopalvelut	336	8
Henkilöstöpalvelut	2274	182
HVA Konsernihallinto	4	1
Ikääntyneiden palvelut	2461	278
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	152	29
Perhe- ja vammaispalvelut	2673	194
Strategia- ja kehittäminen	314	37
Talouspalvelut	209	7
Tutkimukset ja hankkeet	0	0
Yleisten palvelujen toimiala	2647	394
Ilman toimiala valintaa	1233	61
Yhteensä:	12303	1191

Rekrytoinnit painottuvat edelleen pääsääntöisesti hoito- ja hoivatyöntekijöihin. Alla olevassa taulukossa näkyvät listattuna 10 eniten haettua ammattinimikettä.

Taulukko 6. Rekrytoinnit ammattinimikkeittäin

10 Eniten haettua ammattinimikettä 1.1.-30.8.2025	
1. sairaanhoitaja	186
2. lähihoitaja	143
4. ohjaaja	58
5. sosiaalityöntekijä	42
6. lääkäri	36
6. erikoislääkäri	19
7. psykologi	17
8. palveluesihenkilö	17
9. fysioterapeutti	10
10. hammashoitaja	10

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.5 Talous ja investoinnit

1.5.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 1000 €									
POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE	TILINPÄÄTÖS 2024	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO 2025	MUUTETTU TALOUSARVIO 2025	TOTEUMA 1-8/2024	TOTEUMA 1-8/2025	POIKKEAMA alkuperästä 1-8/2025	ERO € 2024/2025	ERO % 2024/2025	TOT % 2025
Toimintatuotot	278 768	282 781	287 474	173 309	186 463	-96 318	13 154	7,6	64,9 %
Myyntituotot	132 097	134 050	134 379	84 437	89 854		5 417	6,4	
Maksutuotot	101 740	101 538	105 748	64 154	65 754		1 601	2,5	
Tuet ja avustukset	26 088	32 373	32 527	16 024	19 715		3 691	23,0	
Muut toimintatuotot	18 843	14 820	14 820	8 694	11 140		2 446	28,1	
Valmistus omaan käyttöön	1 376	1 823	1 823	982	1 096	-727	114	11,7	60,1 %
Toimintakulut	-1 508 967	-1 575 818	-1 555 916	-995 516	-1 008 496	567 322	-12 981	1,3	64,8 %
Henkilöstökulut	-710 604	-762 133	-749 013	-468 203	-484 064		-15 862	3,4	
Palvelujen ostot	-531 752	-540 109	-535 306	-350 721	-353 221		-2 499	0,7	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-136 027	-136 481	-135 597	-91 479	-85 816		5 663	-6,2	
Avustukset	-38 156	-40 017	-39 834	-25 819	-25 663		156	-0,6	
Muut toimintakulut	-92 427	-97 078	-96 166	-59 294	-59 732		-438	0,7	
Liiketoiminnan muut kulut									
TOIMINTAKATE	-1 228 823	-1 291 214	-1 266 619	-821 225	-820 937	470 277	288	0,0	64,8 %
Valtion rahoitus	1 204 223	1 287 943	1 289 166	803 239	859 444	-428 499	56 205	7,0	66,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 911	-8 533	-8 533	-4 226	-4 994	3 538	-768	18,2	58,5 %
Korkotuotot	7 627	4 170	4 170	5 133	1 730	-2 440	-3 403	-66,3	41,5 %
Muut rahoitustuotot	267	500	500	164	178	-322	13	8,2	35,6 %
Korkokulut	-16 783	-13 200	-13 200	-9 508	-6 896	6 304	2 612	-27,5	52,2 %
Muut rahoituskulut	-22	-3	-3	-15	-6	-3	9	-60,1	239,3 %
VUOSIKATE	-33 511	-11 803	14 015	-22 212	33 513	45 316	55 725	-250,9	239,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-34 311	-36 050	-36 050	-22 137	-19 785	16 265	2 352	-10,6	54,9 %
Satunnaiset tuotot ja kulut		1 000	1 000			-1 000	-1 000		
Satunnaiset tuotot		1 000	1 000			-1 000	-1 000		
Satunnaiset kulut									
TILIKAUDEN TULOS	-67 821	-46 852	-21 034	-44 349	13 728	60 581	58 077	-131,0	-65,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	53	34	34	38	25	-9	-13	-34,6	73,0 %
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-81								
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-67 849	-46 818	-21 000	-44 310	13 753	60 571	58 064	-131,0	-65,5 %
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,46 %	17,92 %	18,45 %	17,39 %	18,47 %				
Vuosikate/Poistot, %	-97,67 %	-32,74 %	38,88 %	-100,34 %	169,39 %				

Toimintatuottojen kertymä tammi-elokuulta oli 64,9 % talousarviosta. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot kasvoivat 7,6 % (13,1 milj. euroa). Laskutus muilta hyvinvointialueilta oli 61,1 milj. euroa (61 % talousarviosta), joka oli 1,47 % (0,9 milj. euroa) suurempi verrattuna edelliseen vuoteen.

Toimintakulujen kertymä oli 64,8 % tammi-elokuulta talousarviosta. Toimintakulut olivat 1,3 % (12,9 milj. euroa) suuremmat edelliseen vuoteen verrattuna. Hoidot muilta hyvinvointialueilta oli 18,1 milj. euroa (82 % talousarviosta), joka oli 3,6 milj. euroa (-16,55 %) pienemmät vuoden 2024 ostoihin verrattuna.

Tammi-elokuun taloudellinen tulos oli 13,7 milj. euroa ylijäämäinen, kun edellisvuonna vastaavana ajankohtana tulos oli 44,3 milj. euroa alijäämäinen.

Kahdeksan kuukauden ylijäämä 13,7 milj. euroa 1,33 % kokonaiskuluista.

Valtion rahoituksen jaksotuksessa on käytetty valtiovarainministeriön 20.12.2024 julkaisemaa arviota (1.289.166.392 €) Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuoden 2025 rahoituksesta.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Hyvinvointialueen talousarvion tuloslaskelmaosan sitova tavoite on hyvinvointialueen toimintakate.

HYVINVOINTIALUE YHTEENSÄ SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	173 309	278 768	282 781	287 335	186 463	64,9
Valmistus omaan käyttöön	982	1 376	1 823	1 823	1096	60,1
Toimintakulut	-995 516	-1 508 967	-1 575 818	-1 555 777	-1 008 496	64,8
Toimintakate	-821 225	-1 228 823	-1 291 214	-1 266 619	-820 937	64,8

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.5.2 Investoinnit

SITOVAT INVESTOINNIT, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Rakennusinvestoinnit	-13 077	-40 021	-44 300	-44 300	-8 553	19,3
Laiteinvestoinnit	-2 671	-9 482	-18 586	-18 586	-2 530	13,6
Sovellusinvestoinnit	-3 034	-11 534	-13 811	-13 811	-3 547	25,7
Käyttöomaisuusarvopaperit	0		-50	-50	0	0,0
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	-18 782	-61 037	-76 747	-76 747	-14 630	19,1

Laiteinvestoinnit

Investointisuunnitelmaan alun perin hyväksytyistä laiteinvestoinneista noin 40 % on käynnistynyt eli investoinnit ovat joko kilpailutusvaiheessa tai hankittu. Tiedossa on, että 3 % vuodelle 2025 suunnitelluista investoinneista käynnistyy vasta 2026. Laiteinvestointien läpivientiä loppuvuoden 2025 aikana haastaa viiveet hankintaprosesseissa, puutteet hankintaosaamisessa sekä henkilöresurssipula. Kalliita laiterikkoja on ollut luku- ja euromääräisesti edellistä vuotta enemmän ja 2 M€ rikkorahavarauksesta on käytetty 46 %.

Sovellusinvestoinnit

Investointisuunnitelmassa ICT-investoinneille on vuodelle 2025 budjetoitu yhteensä 13 811 milj. euroa. ICT-investointeja on tammi-elokuussa 2025 käynnistetty 2024 ja 2025 lainanottovaltuudessa myönnetystä rahoituksesta. Tammi-elokuun 2025 toteuma on 7,5 milj. euroa.

Rakennusinvestoinnit

Rakennushankkeet ovat edenneet pääosin suunnitellusti. Suurin käynnissä oleva rakennushanke on KYS Uusi Sydän -projektin 3 -vaihe (peruskorjaus), joka on edennyt aikataulun mukaisesti ja vaiheen on tarkoitus valmistua loppusyksystä 2025. Vaiheen valmistuttua Harjulan sairaalan osastot ja osa poliklinikkatoiminnoista muuttavat osaksi KYS kampusta ja valmistuu Uusi Sydän -projekti. Muutot uusiin tiloihin on aikataulutettu marras-joulukuulle. Uusi Sydän -projektin 4-vaiheen suunnittelu on käynnissä ja tarkoituksena on tuoda vaiheen toteuttamissuunnitelma päätöksentekoon syksyn aikana. Vaiheen tämänhetkinen kustannusarvio on n. 14 M€, joka ylittää vuonna 2022 arvioidun noin 4 M€:lla johtuen mm. rakennuskustannusten noususta sekä purkamisen aiheuttamista rajapintojen töistä toimiviin tiloihin. Kustannusarvion ylitys 4-vaiheessa ennustetaan aiheuttavan koko Uusi Sydän projektille noin 2 M€ budjetti-muutoksen.

Leppävirran pelastusasemahanke sekä Kuopion Julkulan vanhan sairaalan tontille sijoittuvat ikääntyneiden asumishanke ja vammaispalveluiden hanke päätettiin kevään aikana toteuttaa taseinvestointina. Leppävirran pelastusaseman toteuttajaksi valittiin Lujatalo Oy ja uuden aseman arvioitu valmistumisaika on syksy 2026. Ikääntyneiden hankkeen toteuttajaksi valittiin Pohjanmaan Kiinteistö rakenne Oy ja vammaispalveluhankkeen toteuttajaksi RP-Karmi Oy. Hankkeiden valmistelu on käynnissä ja tavoitteena saada rakentaminen käyntiin syksyn aikana.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Kuopion sotekeskus -hankkeen osalta laadittiin kevään aikana hankeselvitys ministeriöille ja tarkoituksena on aloittaa tarkempi hankesuunnitteluvaihe tulevan syksyn aikana. KYS 1A taloteknisten järjestelmien peruskorjauksen suunnittelutyö on käynnissä ja KYS Helikopterikentän muutokset valmistuvat vuoden loppuun mennessä.

Investointeja vastaavien sopimusten osalta Siilinjärven vammaispalveluiden hanke on rakentamisvaiheessa ja valmistuu vuoden loppuun mennessä. Muutot on aikataulutettu alkuvuoteen 2026. Suonenjoen ikäihmisten asumishankkeen rakentamisvaihe on saatu kesän aikana käyntiin. Suonenjoen hankkeelle saatiin investointiavustusta 20 % hankkeen kustannuksista. Varkauden vammaispalveluiden hankkeeseen saatiin kesän aikana investointiavustuspäätös ympäristöministeriöltä, joka oli n. 1,6 milj. euron suuruinen. Hankkeen rakentaminen on tarkoitus saada käyntiin alkusyksystä.

Pelastusinvestoinnit

INVESTOINTISUUNNITELMA 2025	TA2025	TOT.1-8/2025	TOT.%
Kalustoinvestoinnit	1.580.000	563.645	36 %

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan investointisuunnitelman 2025 hyväksytyistä kalustoinvestoinneista noin 88 % on käynnistynyt tai toteutumassa. Kilpailutus on käynnistetty 12 %:n osalta. Vuoden 2025 kalustoinvestoinnit ovat toteutumassa 100 %:sti.

	TA2025	TOT.1-8/2025	TOT.%
Leasing-rahoitusmallin muutos	339.435	0	0 %

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan leasing-rahoitusmallin muutos 2025 kalustoinvestoinneista 100 % on kilpailutus käynnistetty. Vuoden 2025 investoinnit ovat toteutumassa 100 %:sti.

1.6 1TA20 Perhe- ja vammaispalvelut

Toiminta

Perhe- ja vammaispalveluiden toimialalla on toimeenpantu yhteistoimintamenettelyn tuloksen mukaiset vähennykset ja muutokset sekä tehty tarvittavat muutokset organisaatorakenteeseen. Lisäksi on toimeenpantu taloudellisuus- ja tuottavuusohjelmaa ja käynnistetty palvelurakennemuutoksen R3 toimeenpanosuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Toimialalta osallistutaan mielenterveys- ja päihdepalveluiden R5 palvelurakennemuutokseen.

Perhepalveluiden palvelutarpeessa eri tunnuslukujen valossa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta ja korjaavien viimesijaisten palveluiden tarve on edelleen kasvanut. Henkilöstön saatavuus on kehittynyt myönteisesti, joka on varmistanut palveluiden jatkuvuutta.

Vammaisten asumispalveluissa on kartoitettu uusia toimitiloja ja tuetun asumisen toimintamallin kehittäminen etenee. Pitkäaikaisen laitoshoidon kautta tulevat taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman mukaiset laitoshoidon purkamisen kautta tulevat säästöt vammaisten asumispalveluissa ovat tällä hetkellä laskettuna arviolta 550 000 euroa. Kokonaisuudessaan vammaisten asumispalveluille asetetut säästötavoitteet toimintavuodelle eivät tule toteutumaan. Vakinaisten tehtävien ja virkojen täyttäminen on onnistunut aikaisempaa paremmin.

Määräaikojen toteutuminen

Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluissa hoitoon pääsy on ylittänyt lakisääteisen ajan, ja aluehallintovirasto on määrännyt hyvinvointialueen uhkasakon uhalla huolehtimaan lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluihin hoitoon pääsystä koko alueella terveydenhuoltolain mukaisessa ajassa. Kesän aika kaikissa työryhmissä on saavutettu lakisääteinen hoitoon pääsyaika ja hoitosuhdetyöskentelyyn on keskiselle alueelle tehty myös ostopalvelusopimus tukemaan palvelun järjestämistä. Opiskeluhuollon kuraattoripalveluissa oppilaille on pystytty antamaan henkilökohtainen keskustelu-aika pääsääntöisesti alle seitsemässä työpäivässä. Oppilaitoksissa, joissa ei ole psykologia, oppilas on ohjattu kuraattorin henkilökohtaiseen keskusteluun määrääjän puitteissa. Näille oppilaitoksille on nimetty konsulttivaptykologi opetus- ja opiskeluhuollon henkilöstön konsultointeja varten.

Perhepalvelussa palvelutarpeen arvioinnin käsittelyn aloittamisessa lakisääteisessä seitsemän arkipäivässä ja palvelutarpeen arviointien valmistumisessa lakisääteisessä kolmen kuukauden ajassa on ollut ylityksiä kuukausittain. Lastensuojelulain mukaisessa asiakasmitoituksessa lakisääteinen asiakasmäärä ylittyi elokuussa 2025 yhteensä 3 lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä yksittäisten asiakkaiden osalta.

Vammaispalvelujen osaamiskeskuksessa psykologin tutkimuksiin pääsyssä ja asiantuntijapalveluissa on ollut jonoa. Vammaispalvelukeskuksissa palvelutarpeen arvioiden ja hakemusten käsittelyn määrääajat ovat ylittyneet kaikilla alueilla.

Osavuosisikatsaus tammi-elokuu 2025

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista, minkä avulla arvioidaan toimialalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Omavalvontaa toteutetaan palveluille määriteltyjen määräaikojen ja henkilöstömäärien seurannassa ja palveluista saatujen palautteiden käsittelyn, Laatuportti-ilmoitusten ja itsearviointin osalta sekä muistutuksien ja kanteluiden käsittelyn kautta.

- **Varautuminen ja väestönsuojelu**

Varautumisen ja väestönsuojelun osalta edetään STM:n ohjeistuksen mukaan jatkuvana toimintana. Varautumisen aihekokonaisuutta käsitellään toimialalla säännöllisesti.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Hankintoja koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on noudatettu, poikkeamia ei ole havaittu. Toimialan hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat ja sopimukset on tallennettu D10:iin. Toimialalla on lisäksi tehty suorahankintoja, joille on ollut olemassa hankintalain mukainen peruste.

- **Palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta**

Perhe- ja vammaispalveluiden toimialan palvelujärjestelmän uudistamisesta (R3) raportoidaan säännöllisesti aluehallitukselle.

- **Omavalvonnan toimeenpano**

Kaikissa palveluissa on hyväksytty omavalvontasuunnitelmat ja suunnitelmat ovat nähtävillä verkossa ja palveluyksiköissä. Toiminnan omavalvonnan suunnitelmallisuutta on edistetty ja vahvistettu.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Olennaiset poikkeamat talousarvioon ja toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Perhe- ja vammaispalveluiden toimialan tulojen toteuma on 66 % muutostalousarviosta. Isoimpana eränä toimintatuotoista puuttuu jälkikäteen haettava perheryhmäkodista saatava valtion korvaus. Toimialan toimintakulujen toteuma on 66 % muutostalousarviosta. Toimintakuluissa pysymistä tulee loppuvuoden aikana haastamaan lastensuojelun ostopalveluissa ympärivuorokautisten palveluiden uuden hankintakauden hinnankorotukset ka. 25 %, talousarvioon sisällytettävät kulut, kuten lääkäri työvoiman vuokrauskustannukset, perustettujen lääkäri virkojen henkilöstökulut ja vammaisten lasten tilapäisen hoidon kulut, sekä muutostalousarvioon leikatut palveluiden ostot. Muutetussa talousarviossa pysyminen olisi edellyttänyt oman asumispalveluyksikön toiminnan käynnistymistä kuluvan vuoden aikana, mutta toimitilajärjestelyt eivät ole toteutuneet suunnitellusti. Lisäksi palvelutarve ja talousarvioon tehty leikkaukset haastavat talousarviossa pysymistä – valtaosa toimialan palveluista on järjestettävä täysimääräisesti arvioiden tarpeen mukaisina (subjektiivinen oikeuden piiriin kuuluvia). Toimialalla seurataan käyttösuunnitelman mukaisen talousarvion toimeenpanoa ja sopeuttamistoimenpiteitä. Taloudellisuus- ja tuottavuustoimenpiteiden toteutumista seurataan erillisseurannalla.

PERHE- JA VAMMAISPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	7 243	15 091	14 522	15 052	9 530	63,3
Toimintakulut	- 157 250	- 242 467	-250 715	-248 798	-163 973	65,9
Toimintakate	- 150 007	- 227 376	-236 193	-233 746	-154 443	66,1

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Mittarit ja tavoitteet

Organisaatiotas	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Tavoitetaso	Riskiartio	Toteuma 1-8/2025	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita
1PA210 Perhepalvelut	Perhesosiaalityön vaikuttavuuden vahvistuminen	Perhesosiaalityön suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärän suhde lastensuojelun asiakasmäärään.	Perhesosiaalityön asiakasmäärä kasvaa ja lastensuojelun asiakasmäärä alenee.	Perhesosiaalityön sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät kasvavat suuriksi, jolloin perhesosiaalityössä suhdeperustainen tavoitteellinen työskentely ei mahdollistu ja työskentelyn vaikuttavuus heikkenee. Palvelussa ei ole lakisääteistä asiakasmitoitusta.	ei luotettavaa tietoa saatavissa, lasta perhesosiaalityössä/ 2293 lasta lastensuojelun asiakkuudessa	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.
1PL2130 Lapsiperheiden sosiaalityö- ja ohjaus	Perhesosiaalityön riittävä henkilöstöresurssi	Perhesosiaalityön asiakasmäärä/sosiaalityöntekijä, turvataan riittävät resurssit jotta perheille voidaan tuottaa oikea-aikaiset suhdeperustaiset ja palvelun tarvetta vastaavat vaikuttavat palvelut.	55 erityisen tuen tarpeessa olevaa lasta/ sosiaalityöntekijä (100%)	Perhesosiaalityön asiakkaiden suuri määrä ja rekrytointi haasteet sosiaalityöntekijä-virkoihin.	Suunnitelmallisessa sosiaalityössä yhteensä 1168 erityisen tuen tarpeessa olevaa lasta (5.9.) 40 et-asiakasta/sosiaalityöntekijä. 1532 lasta (PTA ja suunnitelmallinen perhesosiaalityö) 53 lasta/sosiaalityöntekijä. vaihtelu 24-80	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.
1PL2103 Neuvolapalvelut	Lasten hyvinvoinnin ja kehityksen varhainen tukeminen tarjoamalla 2-vuotiaiden lasten perheille ja erityisesti perheille, joilla on tapahtunut elämässä muutoksia, keskustelua ammattilaisten kanssa	Lapset puheeksi menetelmän ¹ käyttöö 2-vuotiaiden lastenneuvola tarkastuksen yhteydessä (tarjotaan perheille mahdollisuutta keskusteluun)	90% ikäluokan perheille tarjotaan keskustelua ja 60 % perheistä käy keskustelun	Henkilöstön menetelmäosaamisen kattavuus jää liian alhaiseksi mm henkilöstövaihdokset. Perheet eivät hyödynnä tarjottua mahdollisuutta.	Tarjottu 363 (23,2%) perheelle ja keskustelu pidetty 363 (38,7%) perheelle.	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Talous on tasapainossa.
1PL2107 Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut	Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdetyön yksiköissä asiakkaan kuukausittainen hoitokäyntimäärä on 2-4 kertaa kuukaudessa	Asiakkaan kuukausittainen käyntimäärä LANU-yksikössä	Asiakkaalla 2-4 hoitokäyntiä kuukaudessa (90%)	Asiakkaiden hoitoa ei pystytä toteuttamaan hoidonpöytäkirjan mukaisesti, perustaso/erityistaso, asiakkaiden hoitokäytön toimimattomuudesta johtuen ja asiakkailla jää hoitosuhteeseen väärään tasoon ja hoitojono kasvaa perustasolla.	55% asiakkaista on hoitokäyntimäärän piirissä.	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.
1PL2170 Lastensuojelu-palvelut	Lastensuojelun palvelutoiminnassa painopiste siirtyä kevyempiin ja ensisijaisiin palveluihin myös kodin ulkopuolisen sijoituksen palveluissa lapsen (0-17 vuotta) etu ja oikeudet huomioiden.	Perhehoidon palveluiden (toimeksiantosuhteinen ja luvanvarainen) ja lastensuojelun laitospalvelun suhde kaikissa kodin ulkopuolelle toteutuneissa lasten sijoituksissa.	Yhteenlaskettu perhehoidon osuus kaikista kodin ulkopuolisen sijoituksen palveluista säilyy tai kasvaa.	Perhehoidon palveluiden riittävää saatavuutta ei pystytä turvaamaan.	62 %	- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.
1PL2170 Lastensuojelu-palvelut	Lastensuojelussa kehitetään suunnitelmallista palvelutoimintaa ja avohuollon tukitoimia siten, että edellytykset viimesijaisten tuen tarpeiden (kodin ulkopuolelle sijoittaminen) ennaltaehkäisyille vahvistuvat	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä kaikista lastensuojelun asiakkaana olevista lapsista.	aleneva (elokuu 2024 : 38 %)	Tuen tarpeisiin ei kyetä vastaamaan oikea-aikaisesti: viimesijaisten palveluiden tarve lisääntyy.	38 %	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.
1PL2170 Lastensuojelu-palvelut	Lastensuojelussa on käytettävissä riittävät henkilöstövoimavarat ja osaaminen toiminnan lakisääteisyys ja palveluiden saatavuuden turvaamiseksi ja toiminnan jatkuvuutta voidaan hallita.	Lastensuojelun asiakasmitoituksen toteutuminen ja laillistettujen sosiaalityöntekijöiden osuus lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden tehtävissä.	1) Käytössä olevan resurssin riittävyys palvelutarpeeseen nähden. Huhtikuussa 2024 (THL) laskennallinen mitoitus 27,7, ylittävien osuus 26%. Tavoite: aleneva. 2) Laillistettujen sosiaalityöntekijöiden osuus. Huhtikuussa 2024 (THL) 71%. Tavoite: nouseva.	Puutteet henkilöstön saatavuudessa johtavat rekrytointien pitkittymiseen sekä lastensuojelulain mukaisen asiakasmitoituksen ylittämiseen ja henkilöstön vaihtuvuuden ja korkean sijaiskelpoisten osuuden johdosta edellytykset jatkuvuuden hallinnalle heikkenevät.	Laskennallinen mitoitus 26,5 Ylittävien osuus 4 % Laillistettujen sosiaalityöntekijöiden osuus 90,4%	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Tavoitetaso	Riskiarvio	Toteuma 1-8/2025	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita
1PA220 Vammaispalvelut	Palvelujen järjestäminen perustuu yhdenmukaisesti arvioituun toimintakykyyn ja palvelutarpeeseen	RAI-toimintakykyarvioiden määrä vammaispalveluissa	Vähintään 700 toimintakykyarviointia / vuosi	Menetelmäosaaminen. Työkalun soveltuminen palvelutarpeen arviointiin	RAI-toimintakykyarvioiden määrä 652. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 139 (kasvua 27 %)	Palvelustrategia: Laadukas, laaja-alainen ja moniammatillinen palvelutarpeen arviointi
1PK2210 Vammaisten asumispalvelut	Asumispalvelujen rakenteen keventäminen	Vammaisten tuetun ja yhteisöllisen asumispalvelun asiakkaat	Tuetun asumisen asiakkaat vähintään 160 Yhteisöllisen asumisen asiakkaat vähintään 250	Erilaisten asumispalvelujen saatavuus ja sijoittuminen eri puolille hyvinvointialuetta	Ympäri vuorokautisesta palveluasumisesta on siirtynyt yhteisölliseen asumiseen yhteensä 6 asiakasta ja yhteisöllisestä asumisesta tuettuun asumiseen yksi asiakas	Palvelustrategia: Siirtää asumispalvelujen tuottamisen painopiste ympäri vuorokautisesta palveluasumisesta muihin asumisen järjestelyihin.
1PK2210 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten pitkäaikaisen laitoshoidon vähentäminen	Vammaisten pitkäaikaisen laitoshoidon hoitopäivät	Hoitopäiviä enintään 17 000 vuodessa	Laitoshoidon jälkeisten asumispalvelupaikkojen saatavuus	Pitkäaikaisen laitoshoidon päivät 1-6 /2025 yhteensä 6077 (-2292 hpv, - 27% edelliseen vuoteen verrattuna)	Palvelustrategia: Erilaisten asumispalveluratkaisujen kehittäminen.
1PA220 Vammaispalvelut	Teknologisten ratkaisujen käyttöönotto vammaisten asumispalveluissa ja päivätoiminnassa	Virtuaalisen päivätoiminnan käyttöönotto Etähoivan käyttöönotto	Teknologiset ratkaisut otettu käyttöön	Teknologisten ratkaisujen ja sisällön luominen	Kurssimuotoisen etäpäivätoiminnan pilotti käynnistymässä keskeisellä alueella. Pohjoisella alueella pilotoidaan Sävelsirkuohjelmaa etäpäivätoiminnan toteutuksessa.	Palvelustrategia: Digitaalisten palveluiden kehittäminen

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.7 1TA30 Yleiset palvelut

Toiminta

Yleisten palveluiden toimialalla palvelujärjestelmän ja palveluverkon uudistamista on valmisteltu vastaanottotoiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon ja aikuissosiaalityön (R1), osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien (R2), erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan (R4) palveluiden uudistuksissa sekä mielenterveys ja päihdepalveluiden uudistuksessa (R5). Aluevaltuusto hyväksyi R1 ja R2 uudistuskokonaisuudet jo 17.6.2024. Näitä uudistuksia on toimeenpantu asteittain yleisten palveluiden lautakunnan päätöksillä syksystä 2024 alkaen aluevaltuuston tahtotilan mukaisesti. Toimeenpanon päätöksissä on edetty hitaammin kuin TA25 suunnittelussa tavoiteltiin. Toukokuussa 2025 R4 eteni aluevaltuustoon päätökseen. R5 on valmistelussa ja tavoitetila sen valmistumiseen on loppuvuodesta 2025. Toimialan toiminnan tarkemmat tiedot peruspalveluiden ja erityispalveluiden toimilinjatietojen alla.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan hyvinvointialueen sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus, tuloksellisuus ja taloudellisuus. Yleisten palveluiden toimialalla sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan toimialalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopisteinä hyvinvointialueitasoisesti ovat varautuminen ja väestönsuojelu, hankinnat ja hankintasopimukset, palvelujärjestelmä uudistuksen seuranta sekä omavalvonnan toimeenpano.

Varautuminen ja väestönsuojelu. Valmiussuunnitelman päivittäminen tapahtuu STM:n ohjeistuksen mukaan jatkuvana toimintana. **Hankintoja** koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on noudatettu. Hankinnoille on asianmukaiset luvat ja niistä on tehty asianmukaiset hankintapäätökset. Toimivaltuuksien ylityksiä ei ole havaittu. Toimialalla on lisäksi tehty suora hankintoja, joille on ollut olemassa hankintalain mukainen peruste. Toimialan hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat (ml. liitteet) ja sopimukset on tallennettu D10:iin. **Palvelujärjestelmä uudistuksen** toimeenpano etenee, ja siitä tarkemmin yllä toimintaosiossa sekä toimilinjojen toimintateksteissä jatkossa. Toimeenpanon eteneminen taloussuunnitelman mukaisesti edellyttää, että toimeenpanoon liittyvät lautakunnan päätökset saadaan ajallaan. **Omavalvonnan** toimeenpano on valmistunut toimialalla ohjeistuksien mukaisesti. Päivitetyt omavalvontasuunnitelmat ovat nähtävillä www-sivuilla ja toimintayksiköissä. Toimialan merkittävimpiä riskejä ovat tällä hetkellä henkilöstön saatavuus ja riittävyys palvelujärjestelmän ja hoitotakuun mukaiseen palvelutuotantoon. Myös tiukka talousraami muodostaa riskin hoidon järjestämiseen lain- ja hoitotakuun mukaisella tasolla.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Tuottavuustoimenpiteet etenevät yleisesti kokonaistalouden näkökannalta hyvin, mutta yksittäisten toimenpiteiden muutosseurannassa on haasteita toiminta- ja talousseurantajärjestelmien toimivuuden näkökannalta. Toteutumista seurataan erillisellä Excel-taulukolla.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Olellaiset poikkeamat talousarvioon ja toimialueen toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Yleisten palveluiden toimialueella talous kahdella ensimmäisellä kolmanneksella yleisesti eteen tuloja lukuun ottamatta suunnitellusti. Tulot ovat kasvaneet viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna lähes 5 milj. euroa, mutta muutostalousarviossa yleisten palveluiden toimialueelle taloushallinnosta asetetun 5 miljoonan lisätuloutusvelvollisuuden toteutuminen on epävarmaa. Loppuvuoden asiakasmaksutuloja voi pienentää asiakasmaksukaton täyttyminen sekä lisääntyneet asiakasmaksuvapautukset. Toisille hyvinvointialueillekin myyntiäkin rajoittavat oman toiminnan rajat ja hoitotakuuvelvoitteet. Toimintakulut ovat pysyneet kokonaisuutena hyvin talousarviossa. Toimiala jatkaa tiukkaa talousseurantaa ja tuottavuusohjelman toteutumista. Aluevaltuuston hyväksymän muutostalousarvion kohdentamattomat supistukset tullaan kohdentamaan henkilöstömenoihin ja ostopalveluihin sekä aineisiin ja tarvikkeisiin palveluyksikkötasoisesti.

Peruspalvelut

Toiminta

Sotekeskuspalvelut

Sotekeskuksissa on elokuun lopussa yhteensä 37 lääkärinvirkaa vailla vakituista tekijää. Si- jaistilanne on ollut kesän aikana keskeisellä alueella kohtuullinen, eteläisellä ja pohjoisella alueella on ollut haasteita lääkäri työvoiman saatavuudessa. Hoitotakuulainsäädäntö muuttui vuoden 2025 alussa. Sen mukaan lääkärin vastaanotolle tulee päästä kiireettömässä hoidossa kolmen kuukauden kuluessa ja alle 23-vuotiaiden 14 vuorokauden kuluessa. Hoitotakuu ei kaikkien potilaiden kohdalla toteudu, sillä edellä mainitusta lääkäriresurssista huomattava osa kohdentuu myös muille toimialueille annettavaan sektorityöhön. Kiireellinen hoito pystytään tuottamaan hoitotakuu- säännösten mukaisesti. Suun terveydenhuollossa hoitotakuuajat ovat vuoden alusta kuusi kuukautta yli 23-vuotiaille ja kolme kuukautta alle 23-vuotiaille. Suun terveydenhuollossa on toimintatapoja muuttamalla ja selkeyttämällä saatu hoitotakuujonoista pois noin 2 500 potilasta. Kesäloimakaudella kymmenen soteasemaa oli eri pituisia ajanjaksoja (4–8 viikkoa) suljettuna henkilöstövajeen vuoksi. Keskeisellä alueella on ensimmäisenä alueista otettu käyttöön keskitetty puhelinpalvelu. Digitaalisessa sotekeskuksessa otettiin käyttöön OmaSavon mobiiliapplikaatio maaliskuussa, joka näkyi myös palvelun käyttäjämäärien kasvuna. Elokuun lopulla rekisteröityneitä käyttäjiä oli noin 24 700.

Osastopalvelut

R2-palvelujärjestelmän toimeenpanosuunnitelman mukaisesti Pielaveden ja Karttulan osastojen lakkauttamisen lisäksi Kaavin osaston toiminta lakkautui 1.6.2025. Kesäloimakaudella osastopaikkoja on jouduttu tilapäisesti supistamaan kaikilla alueilla henkilöstövajeiden vuoksi. Iisalmessa osaston sulkua on ollut kahdella osastolla yhteensä 12 viikkoa ja Harjussa yhden osaston sulkua kesti seitsemän (7) viikkoa. Osastopaikoista noin 30 % on epätarkoituksenmukaisesti kotiin annettavien palveluiden tai tuetun asumisen odottajien käytössä. Odottajien lukumäärä on ollut seuranta ajalla keskimäärin 100 (vaihteluväli 81–115) henkilöä. Osastoilla on jouduttu hankkimaan lääkäriresurssia ostopalveluna.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Työikäisten sosiaalipalvelut

Käyttösuunnitelmassa 2025 vahvistetun yhden työpajan toiminta on lakkautunut 30.6.2025. Asiakkaille on järjestetty tarvittavat palvelut muilla tavoin. Työikäisten sosiaalipalveluista on osallistuttu aktiivisesti TYM-yhteistyöverkoston toimintaan ja lakisääteiseen palvelujen kehittämiseen. Asumispäivystyksen kilpailutusta on edistetty yleisten palveluiden lautakunnan päätöksen mukaisesti, suunniteltu sopimuskausi tulee alkamaan 1.1.2026. Sosiaalityön henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus haastavat edelleen palvelutuotantoa. Yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönoton viivästyminen hidastaa merkittävästi palvelutuotannon kehittämisen mahdollisuuksia muun muassa monipaikkaisen tai etänä tehtävän viranhaltijatyön ja tiedolla johtamisen näkökulmasta.

Sisäisen valvonnan toteutuminen toimilinjalla

Palveluyksiköiden talouden seuranta toteutuu säännöllisesti kuukausittain ja toteumaa käsitellään palveluyksiköiden johtoryhmissä. Toimintaan liittyviä riskejä seurataan mm. Laatuportin ilmoitusten kautta. Henkilöstö- ja hankintapäätökset tehdään hallintosäännön mukaisesti.

Peruspalveluiden osalta valmiussuunnitelman päivittäminen tapahtuu STM:n ohjeistuksen mukaisesti jatkuvana toimintana ja on edelleen kesken uusien ohjeistuksien tultua. Valmistumiseen on vaikuttanut myös vastuuhenkilöiden vaihtuminen.

Kilpailutusten käynnistäminen ja yksittäisten suorahankintasopimusten seuranta ohjeiden mukaisesti. Palvelujärjestelmänuudistuksen toimeenpano ja seuranta tavoitteiden mukaisesti. Päivitetyt omaevalvontasuunnitelmat ovat nähtävillä [www-sivuilla](http://www.sivuilla) ja toimintayksiköissä.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen toimilinjalla

Toteutumista seurataan erillisellä Excel-taulukolla.

Talouden seuranta ja olennaiset poikkeamat talousarvioon toimilinjalla

Toimintatuottojen toteuma on noin 63 % ja tasaisella kertymällä alittaa talousarvion noin yhdellä miljoonalla euroa. Kotoutumislain mukaiset korvaukset kertyvät muuta toteumaa hitaammin. Maksutuotot kokonaisuutena arviointia vaikeuttaa asiakasmaksukaton täyttyminen sekä lisääntyneet asiakasmaksuvapautukset.

Hankaloitunut henkilöstötilanne näkyy henkilöstökulujen toteumassa alittumisena ja palvelujen ostojen ylittymisenä. Toimintakulujen osalta toteuma näyttää talousarvion mukaista toteumaa.

Osastopalveluiden osalta toimintatuottojen toteuma on 62 % ja -kulujen toteuma on 66 % talousarviosta. Loppuvuodesta toimintatuottojen kertymään vaikuttavat maksukattojen täyttymiset sekä käytettävissä olevien potilaspaikkojen lukumäärän väheneminen. Osastosulkujen ajoilta puuttuvat asiakasmaksut vaikuttavat tuottoihin, kiinteät kulut kuitenkin säilyvät. Menoja lisäävät lääkäripalvelujen ostot.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Työikäisten sosiaalipalveluiden toimintatuottojen toteuma on 59 % ja toimintakulujen toteuma on 73 % talousarviosta. Toimintakulujen suurin ylitys muodostuu asiakaspalveluiden ostoista. Toimintatuottojen alituksen syynä on hyvinvointialueelle tuloutettujen ja työikäisten sosiaalipalveluiden talousarviossa 2025 huomioitujen keha-korvausten uudelleen kohdentaminen toimialoille, johon liittyvä selvittelytyö on kesken.

Sotekeskuspalveluiden toimintatuottojen toteuma on 67 % ja toimintakulujen toteuma on 66 %. Maksutuotot ovat lähes talousarvion mukaiset. Toimintakuluissa suurimmat ylitykset ovat hoitotarvikkeissa (87 %). Henkilöstötilanne näkyy henkilöstökulujen toteumassa alittumisena ja henkilöstövuokrauskulujen ylittymisenä.

Toimilinjat toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Merkittävin toimenpide on palvelujen ostojen ja tarvikekulujen tarkka seuranta. Henkilöstön optimaalinen käyttö ja kohdentaminen tarpeen mukaan. Lisäksi tuottavuusohjelmien suunniteltujen toimenpiteiden toimeenpanon toteuttaminen ja siinä onnistuminen.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Mittarit ja tavoitteet

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-8/2025
SOTE-keskus	- Kiireettömän hoitoon pääsyn varmistaminen lain säättämässä rajoissa. - Edistää terveyttä ja ehkäistä kansansairauksia. - Vahvistaa peruspalveluiden palvelutarjontaa ja hoidon porrastusta.	- Hoitoon pääsyn toteutumisaika (odotusaika) hoidon tarpeen arvioinnista (14 vrk) - 3 kk hoitotakuun toteutuminen - COC-indeksi (hoidon jatkuvuus) - Etäpalveluiden käytön %-osuus kaikista käynneistä. Etävastaanottojen %-osuus kaikista vastaanotoista - Lähetteen määrä erityispalveluihin	- Asiakassegmentaation käyttöönotto ja aktiivinen hyödyntäminen. - Yhtenevän palvelutarpeen arvion kehittäminen ja käyttöönotto. - Vastaanoton toimintamallien vertaaminen ja tarvittaessa yhdenmukaistaminen. - Käytettävissä olevien resurssien hyödyntäminen alueellisesti. - Hoitoketjujen ja Käypä hoito -suositusten yhteneväisen käytön lisääminen koko hyvinvointialueella.	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.	- Hoitoon pääsyn toteutumisaika (odotusaika) hoidon tarpeen arvioinnista (14 vrk) 16,8 vrk. 3 kk hoitotakuun toteutuminen 29,3 vrk. - Etäpalvelujen käytön %-osuus kaikista käynneistä 11 %. - Etävastaanottojen %-osuus kaikista vastaanotoista 16 %. - Lähetteen määrä erityispalveluihin oli 22 024.

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-8/2025
Työikäisten sosiaalipalvelut	- Edistää asiakkaiden itsenäistä selviytymistä - Vastata asiakkaiden akuutteihin ennakkoimattomiin taloudellisiin tarpeisiin. - Varmistaa henkilöstöresurssin riittävyys laadukkaan ja vaikuttavan suunnitelmallisen sosiaalityön tuottamiseksi.	- Harkinnanvaraista toimeentulotukea (ehkäisevä ja täydentävä) saaneet kotitaloudet (lkm) - Asiakasmäärä/ suunnitelmallisen sosiaalityön sosiaalityöntekijä (60) - Etävastaanottojen määrä / kk	- Asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisen selvitystyön kehittäminen. - Moniviranomaistyön ja moniammatillisen työskentelyn sekä ennaltaehkäisevän työn kehittäminen. - Henkilöstöresurssin kohdentaminen siten, että eri työntekijöiden ammattitaitoa voidaan hyödyntää parhaiten palveluprosessin eri kohdissa. - Muistutuksiin ja kanteluihin vastataan 4 viikon kuluessa asian vireilletulosta ja niiden sisältöä seurataan.	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.	- Harkinnanvaraista toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on 2 967. - Asiakasmäärä suunnitelmallisessa sosiaalityössä on keskimäärin 62 asiakasta/ sosiaalityöntekijä. - Etävastaanottojen määrä on toteumakaudella 711.

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-7/2025*, tietoja ei ollut 8/2025 saatavilla
Osastopalvelut	- Ratkaista akuutti terveysongelma ja/tai tasapainottaa pitkäaikaissairaus niin, että potilas pystyy odotettavissa olevan toimintakykynsä mukaisesti mahdollisimman omatoimiseen ja osallistuvaan arkeen. - Kehittää perus- ja vaativan tason osastokuntoutusta - Kehittää elämän loppuvaiheen arvokasta hoitoa	- Hoitojaksot ja -päivät (lkm) - Hoidetut asiakkaat (lkm) - Hoitojakson keskipituus (12 vrk) - HILMOon raportoidut hoidonalkaiset haattatapahtumat	- Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen palvelujärjestelmän yhteensovittamiseksi ja sujuvoittamiseksi erikois- ja perus- palveluiden sekä ikäihmisten palveluiden kanssa. - Hoitotyön resurssien riittävyys edistäminen työtehtäviä tarkentamalla ja muiden ammattiryhmien sekä kolmannen sektorin tuella. - Potilastyössä olevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillisen osaamisen vahvistaminen perehdytyksen sekä täydennys- ja jatkokoulutuksen avulla. - Osastojaksojen vaikuttavuuden parantaminen ja seuranta.	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita - Talous on tasapainossa.	- Hoitojaksot 6 303 ja hoitopäivät (netto) 85 646 - Hoidetut asiakkaat 4 653 - Hoitojakson keskipituus 13,6 - HILMOon raportoidut hoidonalkaiset haattatapahtumat 0

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Erityispalvelut**Toiminta yleistä**

Toiminnan volyymit hoidettujen henkilöiden, lähetteen, toimenpiteiden, hoitopäivien ja hoitajaksotien osalta on taulukossa 1. Verrattuna vuoden 2024 samaan ajanjaksoon hoitajaksot ovat laskeneet -8,1 % ja nettohoitopäivät -4,8 %. Leikkaustoimenpiteiden määrä on kasvanut +18,3 %, joista lyhytjälkihoitoisen kirurgian osuus on 5301 leikkausta (kasvua edelliseen vuoteen +13,7 %).

Taulukko 1.

	1-8/2025	1-8/2024
Hoidetut henkilöt	99 531	88 183
Lähetteen	56 909	57 155
Leikkaukset	12 709	10 743
Nettohoitopäivät	99 844	104 887
Hoitajaksot	20 513	22 330

Kiireettömään hoitoon pääsyssä yli 6 kk hoitoa odottaneiden määrä on elokuun lopun tilanteessa kesälomakauden jälkeiselle ajalle tyypillisesti kasvanut huhtikuun tilanteeseen nähden, mutta merkittävästi laskenut vuoden 2024 elokuun tilanteeseen nähden. Kun vuoden 2024 lopussa yli 6kk hoitoa odottaneita oli n. 2100 potilasta (elokuussa 2024 vielä yli 2700 potilasta), elokuun lopussa 2025 vastaava luku oli n. 1800. Laskun taustalla on tehostunut oma päivittäistoiminta, johon liittyy lyhytjälkihoitoisen kirurgian lisääminen, sekä loppuvuoden 2024 aikana käynnistyneet ja vuonna 2025 jatkuneet lisätoimet jononpurkuun. Valvira edellytti hoidon odotuksen saattamista lainmukaiselle tasolle 31.3.2025 mennessä, johon tavoitteeseen ei päästy. Valvira harkitsee (selityspyyntö 11.6.2025), että se määrää Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi ja että se velvoittaa hyvinvointialueen noudattamaan määräystä sakon uhalla. Tähän uhkasakkokuulemiseen on annettu Pohjois-Savon hyvinvointialueelta vastine 13.6.2025, Valviran päätöstä asiassa ei ole vielä saatu.

Toiminta ja havainnot palveluyksiköittäin**Ydinyksiköt**

Hoidon saatavuus on parantunut aktiivisten jononpurkutoimenpiteiden ansiosta merkittävästi edellisestä vuodesta. Tukieliinkirurgialla on tällä hetkellä n. 300 yli 6kk tekoniivelleikkausta odottanutta potilasta, kun hoitotakuun ylittävä määrä oli korkeimmillaan yli 900. Jonon purku on toteutettu ensisijaisesti omaa toimintaa tehostamalla (leikkaussaliresurssien järjestelyt ja lyhytjälkihoitoisen kirurgian määrän lisääminen R4 palvelurakennemuutostuksen tavoitteiden mukaisesti), lisäksi leikkauksia on ostettu ja tullaan ostamaan v. 2025 aikana max. 300 kpl Mehiläisestä. Vastaavasti käsikirurgian yli 400 hoitotakuun ylittävien potilaiden määrä on puollittunut omien lääkäriresurssien kohentumisen ja osittain ostopalvelun avulla. Jonojen

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

lyhentyessä potilaiden hakeutuminen muualle hoitoon on vähentynyt. Hoitotakuun ylittävät jonot on purettava Valviran määräyksen mukaisesti pois 3/2026 mennessä. Neurokirurgialla on jo onnistuttu purkamaan rankaleikkauksien hoitovelkajono oman in-house yhtiön (JST) kautta viikonloppuisin tehdyillä leikkauksilla. Vastaavasti laitoskuntoutuksen ostopalveluissa on ollut merkittävää vähenemistä Neurokeskuksessa (-700 000 €) erittäin vaativan sairaalakuntoutuksen (Evasku) toiminnan kautta. Osana hyväksyttyä käyttösuunnitelmaa seutupalvelut (Iisalmi ja Varkaus) on lopetettu neurologialla syksyllä 2024 sekä kardiologialla ja tukielin-kirurgialla 31.5.25 kustannuksien hillitsemiseksi ja laadukkaiden palveluiden tasavertaisen saatavuuden mahdollistamiseksi. Radiologian palvelurakennesuunnitelmaa on ajettu aktiivisesti eteenpäin osana koko hyvinvointialueen palveluverkkouudistusta. Hankinnoissa on nou-datettu päätösvaltuuksia ja siirretty aktiivisesti tuotteita sopimustuotteiksi. Varautumissuun-nitelmat on päivitetty ohjeiden mukaisesti. Omavalvontasuunnitelmat on laadittu toimintayk-siköittäin annettujen ohjeiden mukaisesti sovitussa aikataulussa.

Sovitut tuottavuustoimet (mm. jalkautuvien palveluiden vähentäminen, tarvikekulujen karsimi-nen, hälytystyökorvauksien vähentäminen, lomaraha- ja muut säästövapaat, hoitopaikan va-linnan vapauden kustannusten vähentäminen omaa toimintaa tehostamalla) ovat toteutu-massa suunnitellusti (tavoite 2,47 M€, 1-8/25 toteuma 2,25 M€). Toimintatuottojen toteuma tammi-elokuun osalta on 65 % ja ennakoi niiden jäävän hieman alle talousarvion. Tämä johtuu ennen kaikkea Sydänkeskuksen HVA välisen myynnin vähentymisestä suurimman YTA-alu-eemme hyvinvointialueen ostaessa sydänkirurgiset palvelut YTA-sopimuksen vastaisesti YTA-alueen ulkopuolelta. Toimintakulut ovat tammi-elokuun toteuman mukaan 66 %. Suurin toteumaprosentti on tarvikkeissa 68 %. Huomioitavaa kuitenkin on, että n. 50 % Sydän- ja Neurokeskuksen leikkaustoiminnasta liittyy HVA väliseen myyntiin. Henkilöstökulut ja palve-lujen ostot ovat hieman tasaista tahtia alhaisemmat.

Operatiivinen yksikkö

Hoitoa yli 6 kk odottaneitten määrä jatkaa kesän jälkeen vähenemistään siten, että vuoden-vaihteessa hoitotakuujonossa oli n 1200 henkilöä, kun nyt heitä on n 950. Silmätautien jono on jononpurkutoimista huolimatta kylläkin parantunut, mutta edelleen huonolla tolalla. Jo-noutumisen taustalla on merkittävältä osin YTA-alueen muiden hyvinvointialueiden kyvyttö-myys tuottaa silmätautien palveluita alueellaan YTA sopimuksen mukaisesti. Silmätautien hoi-don tarpeen lisääntyminen vaatiikin oman resurssin lisäämistä, mihin on nyt saatu erikoislää-käreiden vakansseja, jotka tullaan täyttämään heti rekrytointitilanteen niin salliessa. Operatii-visen keskuksen toiminnan merkittävä kasvu aiheutuu pääasiassa silmänsairauksien erikois-alalta muiden erikoisalojen toiminnan jatkuessa tasaisemmin entisellä volyyymilla.

Gastrokirurgian jono on lyhentynyt hitaasti. Onneksi leikkaussalien henkilöstötilanne on pa-rantunut olennaisesti ja uudet rekrytoidut hoitajat on perehdytetty, jolloin nyt syksyllä olemme voineet lisätä leikkaussalikapasiteettia. Näin jonojen hallinta tulee pehmokirurgisilla aloilla olennaisesti helpottumaan.

Oman toiminnan lisääntyminen aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia, joita ei ole saatu katet-tua menosäästöillä tai lisätuloilla, mistä aiheutuu merkittävä taloudellinen riski, vaikka tälle

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

vuodelle suunnitellut tuottavuustoimet ovatkin sinänsä hyvin toteutuneet. On kuitenkin katsottu, että hoitotakuun riittämättömästä hoidosta mahdollisesti seuraava uhkasakko on tätäkin suurempi taloudellinen riski. Riski näkyy talouden toteumassa, jossa menomme tulevat ylitymään merkittävästi niin, että käyttökate-ennuste on n 8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Alijäämä kuvastaa Operatiivisen keskuksen raamiin työvoimapulan aikana syntyntä vajetta, mikä näyttää periytyvän myös ensi vuodelle.

Kiireelliseen hoitoon pääsy on hyvällä tasolla kaikilla erikoisaloilla.

Hankinnoissa on noudatettu päätösvaltuuksia ja pyritty aktiivisesti siirtämään tuotteita kilpailutukseen ja sopimustuotteiksi. Kokemuksemme mukaan kilpailutusten ja hankintasopimusten edistäminen on kuitenkin ollut kovin hidasta.

Lääkinnälliset palvelut

Lääkinnällisiin palveluihin kuuluu Hyvinvointialueen apteekki, Lasten ja nuorten keskus, Medisiininen keskus sekä Syöpäkeskus. Toiminnan volyymitavoitteet ovat hyvässä vauhdissa, vuoden 2025 /1-8 kk, yli 3500 hoitajaksoa ja yli 200 000 käyntiä erikoisaloilla. Etäasiointimäärää on tietoisesti lisätty, ja etäasiointimäärät ovat yli 95 000. Hoitajaksojen pituus on ollut tavoitetta pidempi paikoin aikuispuolella, sillä potilaat eivät ole päässeet riittävän nopeasti jatkohoitopaikkoihin tai kotiin annettaviin palveluihin. Läheteitä on saapunut yli 11000 vuoden 2025 / 1-8 kk aikana. Alueelliset erikoissairaanhoidonpalvelut ovat jatkuneet suunnitelmien mukaisesti. 1-8/2025 toimintatuotot ovat samaa luokkaa kuin vastaavalla ajalla 2024, mutta vain noin 62 % talousarvion tavoitteesta. Hoitotakuussa jonkin verran tai muutamia ylityksiä, eniten gastroenterologiassa 71, mutta teemme PYT toimintaa tilanteen parantamiseksi.

Toimintakulut 1-8/2025 ovat 66 % talousarviosta ja on pysytty siis tavoitteessa, ja 1,4 miljoonaa euroa viime vuoden vastaavasta ajasta pienemmät. Varsinkin materiaalikuluissa on säästetty merkittävää alentumista tälle vuodelle kilpailutusten ja hankintojen tarkentamisen avulla. Materiaalikuluissa onnistunut lääkekilpailutus ja kliinisten lääketutkimusten lisääminen ovat auttaneet merkittävästi. Vuoden 2024 materiaalikuluihin verrattuna on tänä vuonna mennyt 3,3 miljoonaa euroa vähemmän vastaavana aikana. Henkilöstömenot ovat hieman yli talousarvion (69 % talousarviosta), mihin ovat vaikuttaneet yleinen palkkakehitys ja kesän sijaisten tarve. Palvelujen ostot ovat vuoden 2024 luokkaa, mutta yli talousarvion (71 %), säästöjä on tullut kuitenkin mm elinsiirtotoiminnasta, mutta tilanne voi muuttua nopeastikin. Tuottavuustoimien tavoitteissa on kutakuinkin pysytty, mutta kesäloma-ajat toivat lisää henkilöstömenoja, jotta toiminta voitiin turvata, eikä näiden kohdalla tavoitesäästöt kesällä toteutuneet. Lasten osastojen yhdistämiseen sekä tulkkauspalveluihin suunnitellut säästöt eivät ole kuitenkaan toteutuneet, tähän syynä myös lasten yhdysosasto kuormittuminen ajoittain tavallista enemmän sekä lisääntynyt tulkkauspalvelujen tarve. Kokonaisuudessa kuitenkin tuottavuustoimien tavoite on hyvässä vauhdissa, erityisesti Apteekin säästötavoite ylittynyt uusien toimintojen myötä.

Loppuvuonna pyrimme tuottavuusodotusten turvaamiseen ja hoitotakuun säilyttämiseen hyvänä yksikössämme. Toimintakuluissa jatketaan ohjeistettua ja suunniteltua säästämistä.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Mielenterveys ja hyvinvointi

Mielenterveyspalveluissa hoitojaksojen määrä tammi-elokuu ajalla 1 270 jaksoa alittaa vuoden 2024 tammi-elokuun 1 847 jakson. Hoitojaksojen kesto 14,2 vrk ylittää vuoden 2024 keston keskiarvon 11,5 vrk, jolloin potilaiden hoito osastolla on ollut pidempiaikaista. Tämän voi nähdä toivottavana kehityksenä etenkin vaikeaoireisten potilaiden kohdalla. Läheteiden määrä on säilynyt lähes samana verrattuna vuoteen 2024.

Mielenterveyspalveluissa virkalääkäripula on jatkunut edelleen. Tavoitteena vuonna 2025 on vähentää ostopalvelulääkärikustannuksia 1,3 milj. euroa vuoden 2024 toteumaan. Tammi-elokuun toteuman perusteella kumulatiivinen säästö ostopalvelu- lääkärikustannuksissa on noin 500 000 €, josta koko vuodelle arvioitu säästö noin 750 000 €. Tavoite voi ennusteen mukaan toteutua 60 %:sti.

Omaa palvelutuotantoa pyritään edelleen kehittämään siten, että pystytään vapautumaan ulkoa ostettavista ostopalveluista kuten psykoterapioista, neuropsykiatrisista valmennuksista ja päihdekuntoutuksesta. Vuoden -24 tammi-elokuun toteumaan verrattuna palvelujen ostot ovat 770 000 € pienemmät. Tavoitteesta ollaan jäljessä johtuen nuorisopsykiatrian kuntoutuspalvelujen ostojen lisääntymisestä. Kiinnitämme tähän huomiota.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelurakennemuutos (R5) on nyt käynnistynyt. Tavoitteena on ensisijaisesti selvittää, saavutetaanko potilasprosessin parannusta nykyisellä organisaatiorakenteella vai tarvitaanko organisaatiomuutos. Mielenterveyspalveluja tulee tarkastella kaikissa ikäryhmissä lapset, nuoret ja aikuiset.

Omavalvonta ja varautumissuunnitelmat on laadittu ohjeiden mukaisesti.

Akuutti

Vuoden 2025 alusta alkaen palveluyksikkö Akuuttiin on kuulunut kolme toimintayksikköä. Sosiaalihuollon päivystyspalvelut ovat muodostaneet oman toimintayksikkönsä, jonne kuuluvat sosiaali- ja kriisipäivystys sekä turvakotipalvelut. Liikkuvien sairaalapalveluiden toimintayksikköön kuuluu ensihoitopalvelut sekä liikkuva sairaala maaliskuusta 2025 alkaen, kun ikääntyneiden toimialaan kuulunut kotisairaala-toiminta siirtyi osaksi yleisten palveluiden toimialaa ja palveluyksikkö akuuttia. Hanketyön tukemana liikkuvan sairaalan toimintaa on laajennettu pohjoisella toiminta-alueella Pielavedelle ja keskisellä alueella Riistavedelle. Toiminnan vakiinnuttamista on haastanut lääkäriresurssin saatavuus toteutettuihin palkkaratkaisuihin liittyen ja kolmesta liikkuvan sairaalan lääkärin virasta on saatu täytettyä toistaiseksi vain yksi.

Liikkuvien sairaalapalveluiden toimintatuotot ovat ennusteen mukaisesti toteutumassa 99 %:sti. Toimintakulut, pääosin henkilöstökulut, ovat ennusteen mukaan ylittymässä 3.4 milj. eurolla (117 %) vuodelle 2025. Syyt ylitykselle ovat moninaiset. Vuodenvaihteen jälkeen ensihoitopalvelun poikkeusluvan mukaisen työajan sopimustulkintaan liittyvien seikkojen vuoksi ensihoitajat työskentelivät noin kuukauden ajan yleistöajan mukaisessa kolmivuorotyössä, joka merkittävästi lisäsi henkilöstökustannuksia. Kuluvalle vuodelle suunnitellut sopeuttamistoimet alue-ensihoidon laajentumisen palvelukonseptimuutoksen yhteydessä on viivästynyt

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

merkittävästi alkuvuoden työaikamuutosten, yt-prosessin pitkittymisen sekä ensihoitopalvelun esihenkilöiden vaihtuvuuden ja resurssien riittämättömyyden vuoksi. Tästä sopeuttamistoimista noin 40 % on saatu toimeenpantua tämän vuoden aikana. Kotisairaaloiminnan siirtymiseen liittyvä määrärahasiirto ikääntyneiden toimialalta akuuttiin ei kattanut kaikkia siirtyneistä toiminnasta aiheutuvia kustannuksia kuten sijaistyövoiman tarpeita tai hallinnollista työtä. Ensihoitopalvelun organisaatioiden yhdistyessä sekä liikkuvan sairaalan siirtyessä toimintayksikön kustannuspaikkojen rakenne uudistettiin uuden organisaatiokaavion mukaiseksi, jolloin kustannusten jakaantuminen tileittäin ei ole riittävällä tarkkuudella pystytty seuraamaan asianmukaisten talouden seurantatyökalujen puuttuessa. Vuoden 2025 talousarviopohjasta on suunnitteluvaiheessa puuttuneet kokonaisuudessaan liikkuvaan sairaalaan siirtyneet määrärahat. Sisäisessä tarkastuksessa on tullut esille ensihoidon kelalaskutukseen liittyviä virheellisyyksiä, joiden vuoksi toimintatuottoja on jäänyt kirjaamatta n. 0,2M€. Korjaavat toimenpiteet tämän osalta on toteutettu syyskuussa 2025.

Päivystyksen toiminnassa kroonistuneet jatkohoitoon siirtymisen haasteet aiheuttavat potilaiden päivystyksessä viettämän ajan epätarkoituksenmukaista pitkittymistä jatkohoitohaasteiden vuoksi, erityisesti peruspalveluiden osastojen paikkojen riittävyydestä johtuen. Ongelma korostui erityisesti kesälomien aikana, jolloin KYS-päivystyksen että erityispalveluiden osastoille jouduttiin perustamaan tilapäisesti lisäpaikkoja perusterveydenhuollon osastoille jonotaville potilaille. Tämä on johtanut henkilöstösuunnittelun sekä -resursoinnin haasteisiin ja näyttäytyy merkittävänä, epätarkoituksellisenä kulueränä henkilöstökuluissa ja aiheuttaa riskin henkilöstöbudjetin ylittymiselle.

Sosiaalihuollon päivystyspalveluiden toiminnassa haasteita aiheuttaa sosiaali- ja kriisipäivystyksen kroonisesti niukka henkilöresurssi suhteessa jatkuvasti lisääntyvään tehtävämäärään, joka on seurausta hätäkeskuksen välittämien tehtävien sekä asiakkaiden suorien yhteyden yhteydenottojen lisääntymisestä. Erityisesti ikääntyneisiin sekä lastensuojeluun liittyvät tehtävät ovat olleet kasvussa. Lakisääteisen palvelun turvaamiseksi on jouduttu poissaoloja paikkaamaan omilla työntekijöillä, koska sijaisten saaminen on miltei mahdotonta valtakunnallisestikin. Ylitöiden ja hälytysrahojen vähentämiseen tähtäävät säästöt eivät näyttäisi tästä johtuen toteutuvan täysimääräisinä.

Talouden seuranta toteutuu kuukausittain ja sitä käsitellään palveluyksikön johtoryhmässä säännöllisesti. Keskeisimmät talousarvioriskit kaikissa akuutin toimintayksiköissä liittyvät henkilöstökuluihin sekä palveluiden ostojen ylittymiseen liittyen päivystyspalveluiden käyttöön muilla hyvinvointialueilla. Elokuun ennusteen mukaisesti katetasolla akuutin talousarvio näyttää ylittävän n. 4 M€, josta valtaosa selittyy liikkuvien sairaalapalveluiden henkilöstömäärärahain ylittymisellä. Omavalvonta- ja varautumissuunnitelmat on laadittu ohjeiden mukaisesti.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Mittarit ja tavoitteet

Mittarit	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2024	Tavoitetaso 2025	Toteuma 1-8/2025
Ydinyksiköt				
Hoitojaksojen määrä (n)	11 042	10 121	10 000	6 267
Hoitojaksojen kesto (pv)	4,26	4,23	3,00	4,61
Hoitojaksojen (osasto) potilaiden hoitoisuus (HoiQ) HL4-5 %-osuus	58,0 %	62,0 %	60,0 %	61,6 %
PSHVA sisäiset läheteet (n)	4 277	4 054	5 200	2 324
Lyhytjätkihoitoisen (PKL, PÄIKI, 23H) kirurgian osuus (%) leikkauksista	20,6 %	20,4 %	25,0 %	18,8 %
Yli 6 kk Hoidon odotus (n)	1 068	711	0	413
Operatiiviset palvelut				
Hoitojaksojen määrä (n)	10 362	10 475	11 000	6 867
Hoitojaksojen kesto (pv)	3,95	3,95	2,5	4,3
Hoitojaksojen (osasto) potilaiden hoitoisuus (HoiQ) HL4-5 %-osuus				
PSHVA sisäiset läheteet (n)	2 715	3 590	5 100	2 125
Lyhytjätkihoitoisen (PKL, PÄIKI, 23H) kirurgian osuus (%) leikkauksista	66,4 %	67,1 %	70,0 %	62,8 %
Yli 6 kk Hoidon odotus (n)	1101	1 103	0	959
Lääkinnälliset palvelut				
Hoitojaksojen määrä (n)	6 207	5 833	5 000	3832
Hoitojaksojen kesto (pv)	5,35	5,54	3,6	6,1
Hoitojaksojen (osasto) potilaiden hoitoisuus (HoiQ) HL4-5 %-osuus	36,4 %	40,3 %	38,0 %	43,8 %
PSHVA sisäiset läheteet (n)	7 759	7 335	7 100	4072
Yli 6 kk Hoidon odotus (n)	7	19	0	15
Mielenterveys ja hyvinvointi				
Hoitojaksojen määrä (n)	2 064	2 040	2 150	1270
Hoitojaksojen kesto (pv)	8,44	9,58	7,02	14,2
Hoitojaksojen (osasto) potilaiden hoitoisuus (HoiQ) HL4-5 %-osuus			20,4 %	21,7 %
PSHVA sisäiset läheteet (n)	1 389	1 242	1 320	740
Yli 6 kk Hoidon odotus (n)	9	16	0	4
Akuutti				
Hoitojaksojen määrä, päivystysosasto (n)	6 202	4 606	8 000	2461
Hoitojaksojen kesto, päivystysosasto (pv)	2,66	2,52	1	2,6
Hoitojaksojen (osasto) potilaiden hoitoisuus (HoiQ) HL4-5 %-osuus	66,8 %	68,2 %	32,0 %	72,5 %
PSHVA sisäiset läheteet (n)	3958	3506	0	2039
Päivystysyksikön läpimenoaika (min) *)				

*) tietoa ei ole toistaiseksi raportointityökaluilla tuotettavissa, mutta seuranta aloitetaan heti kun tieto on käytettävissä

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Toteutumista seurataan erillisellä Excel-taulukolla kuukausittain. Heinäkuun toteumien perusteella erityispalveluiden tuottavuustoimet olisivat toteutumassa yli asetetun vuositavoitteen (-11,6 m€). Säästöä on erityispalveluiden kokonaisuudessa kertynyt heinäkuun loppuun mennessä (1-7/2025) jo -8,2 m€ eli 70,3% vuositavoitteesta, kun tasainen kertymä (1-7/25) olisi 58%. (Elokuun tiedot eivät ole kaikilta osin vielä päivittyneet, joten toimilinjakohtaista tuottavuustoimenpiteiden kokonaistoteumaa 1-8/25 ei tätä kirjoitettaessa vielä ole käytettävissä.)

Toimilinjat talouden seuranta ja olennaiset poikkeamat talousarvioon

Suhteessa talousarvioon menot 1-8/2025 ovat 67,4 %. Menoluokittain henkilöstömenot (67,1 %) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat (63,3 %) ovat TA mukaisella tasolla, palvelujen ostoissa hiukan ylitystä (72,2 %). Tulojen osalta ulkohyvinvointialuemyynti on lähes tavoitteessaan talousarvioon verrattuna (62,0 %), ja se on kasvanut edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna n 1,3 milj. euroa (+2,12 %). Asiaksmaksuissa ollaan yli tavoitteen (68,1 %) verrattuna talousarvioon, todennäköisesti johtuen asiaksmaksujen korotuksista ja tulokehitys tulee tasoitumaan maksukattojen täyttymisen myötä vuoden kuluessa.

Toimilinjat toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Erityispalveluiden käyttösuunnitelma on hyväksytty yleisten palveluiden lautakunnassa 16.1.2025, jonka jälkeen on käynnistetty käyttösuunnitelmassa kuvatut konkreettiset toimenpiteet. Tarvittaessa käyttösuunnitelmaan esitetään muutoksia. Tuottavuustoimenpiteitä on tehty laajasti ja niitä seurataan kuukausittain, toteumassa 1-7/2025 ollaan yli tavoitteen (kts edellä).

Sisäisen valvonnan toteutuminen toimilinjalla

Palveluysiköiden talouden seuranta toteutuu säännöllisesti kuukausittain ja toteumaa käsitellään palveluysiköiden sekä palvelualueen johtoryhmissä. Toimintaan liittyviä riskejä seurataan mm. Laatuportti -ilmoitusten kautta. Henkilöstö- ja hankintapäätökset tehdään hallintosäännön mukaisesti.

Yleiset palvelut, talousarvion toteutuminen 1-8/2025

YLEISET PALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	101 390	156 904	163 816	167 816	106 960	63,7
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	35	
Toimintakulut	-433 808	-657 096	-668 869	-666 052	-442 022	66,4
Toimintakate	-332 418	-500 192	-505 053	-498 236	-335 027	67,2

Talouden toteumassa 1-8/2025 toimintakulut (66,4%) ovat TA mukaisella tasolla. Toimintatuotoissa ollaan hiukan alle tavoitteen (63,7%) mutta kuitenkin yli 5me yli vuoden 2024 tilinpäätöksen tuottotason vastaavalla (tammi-elokuu) ajanjaksolla.

1.8 1TA51 Ikääntyneiden palvelut

Toiminta

Toimialan keskeiset painopisteet ja panostukset liittyvät alkuvuonna palvelujärjestelmätyön tavoitteiden saavuttamiseen mikä käytännössä tarkoittaa jonojen hallintaa ja ennaltaehkäiseviä toimintamalleja, joiden tavoitteena on hoivan tarpeen väheneminen pitkällä aikavälillä.

Uusien geriatrinen poliklinikoiden toimintamallin vakiinnuttaminen on käynnissä. Uusi geriatrisen kuntoutuksen esihenkilö on aloittanut iäkkäiden kuntoutustoiminnan yhtenäistämisen ja kehittämisen. Iäkkäiden lääkärityön laajentamisen toimeenpano on käynnistynyt. Tähän liittyen lääkäreiden esihenkilörakennetta on vahvistettu. Uusien lääkäreiden ja asiakasohjauksen omatyöntekijöiden rekrytoinnit tapahtuvat portaittain, minkä takia toimenpiteiden hyödyt realisoidaan pääosin tulevien vuosien aikana.

Yhteisöllisen asumisen rakentumista on edistetty hyväksymällä kumppanuussopimusmalli, jonka pohjalta ensimmäisten yksiköiden odotetaan käynnistyvän Q4 aikana. Palveluseteli-asiakkuudet yhteisöllisessä asumisessa ovat myös lisääntyneet, kuten myös palvelusetelitoimijoiden määrä. Asiakkaiden tunnistaminen uuteen palveluun vaatii uuden oppimista. Perhehoidon osuutta palveluiden järjestämistapana on vahvistettu. Hanketyössä on koulutettu uusia perhehoitajia ja lisätty ammattilaisten ymmärrystä perhehoidosta. Kiertävän perhehoidon kohdentamista muita palveluita korvaavana tunnistetaan ja toiminta laajenee vähitellen. Teknologisten ratkaisujen käyttöönotto kotihoidossa on edistynyt (Peittävyys: lääkeautomaatit 24 %, Etähoiva 16 %, Etä-ryhmätoiminta 13 %). Kotiutusyksikön toiminta on laajentunut kesäkuussa Juankoskelle, Kaaville, Tuusniemelle ja Riistavedelle sekä elokuussa Pielavedelle, Keiteleelle, Tervoon, Vesannolle, Karttulaan, Rautalamille ja Suonenjoelle. Kotiutusyksikön asiakasmäärät ovat olleet kasvussa (1-8kk 616 asiakasta, 8/25 106 asiakasta). Toiminta on näkynyt kotiuttamisen viiveiden lyhenemisenä. Ympäri vuorokautisessa asumisessa alkuvuoden aikana toimeenpantiin uusi henkilöstömitoitus yksilökohtaiseen RAI-arviointiin pohjautuen. Palvelutuotanto on toteutunut pääsääntöisesti suunnitellusti. Työntekijöiden saatavuuden suhteen tilanne on hieman parantunut.

Palvelujen saatavuudessa ei oleellista muutosta. Palvelutarvearvio saadaan toteutettua pääsääntöisesti lain säätämässä 7 vrk aikaikkunassa ja palvelut järjestyvät myös pääsääntöisesti 3 kk aikaikkunassa. Asumispalvelupaikan järjestymisen osalta aika ylittyi huhtikuun lopussa 29 asiakkaalla (30.4.2025 oli 55 asiakasta). Asumispalveluiden järjestämisen näkökulmasta tilanne on parantunut tavoitteen mukaisesti. Loppuvuonna keskeisimmät toimenpiteet tilanteen edelleen parantamiseksi liittyvät yhteisöllisen asumisen kapasiteetin kasvattamiseen ja oman tuotannon käyttöasteen nostamiseen. Hyvinvointialueen taloudellisten tavoitteiden kiristyttyä loppuvuoden osalta lisämäärärahaa asumisen hankintaan ei ole mahdollista kohdentaa. Ympäri vuorokautista palveluasumisen paikkaa odottavien määrä oli 212 asiakasta (31.8 tilanne). Asumispalvelupaikkaa terveyskeskuksen vuodeosastolla odottavien määrä elokuun lopussa oli 56 asiakasta (30.4.2025 tilanne 49).

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Asumispalvelupaikka kyetään laskennallisesti järjestämään lain edellyttämässä määräajassa, kun keskimäärin asumispalvelupaikan saa kuukaudessa 90 asiakasta. Palveluiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi on keskeistä, että kykenemme uudistamaan palvelutuotantoa, vahvistamaan henkilöstön osaamista ja yhtenäistämään palveluiden järjestämisestä. Tärkeää on varmistaa kotiin järjestettävien palveluiden ensisijaisuus ja kehittää palvelutuotantoa tunnistamaan ennakoiden kotona asumista vaarantavia tekijöitä. Tilanne vaatii muutosjohtamista ja yhteisen ymmärryksen rakentamista kaikkien ammattiryhmien välillä.

Keskeinen toiminnallinen tavoite talousarviovuonna on ollut palveluiden oikea-aikaisuus eli hallita jonoja sekä nopeuttaa asiakasvirtauksen prosesseja. Korjaavat toimenpiteet liittyen asumispalvelupaikan odottamiseen vaihtelevat alueellisesti. Korkean peittävyiden alueella asiakkaille tulee varmistaa kotihoidon jatkuvuutta ja matalan peittävyiden alueella turvata riittävät asumispalvelupaikat.

Tilannetta on helpotettu aiemman lautakuntapäätöksen mukaisesti siirtämällä resursseja käyttämättömien paikkojen osalta keskeiselle alueelle 10 paikkaa. Palvelusetelillä tuotetun tilapäisen ympärivuorokautisen palveluasumisen määrärahoja on tarkoitus kohdentaa uudelleen pitkäaikaista paikkojen järjestämiseen. Muutoksen toimeenpano vaatii kuitenkin kehittämistoimia ja hyödyt tulevat näkyväksi vasta tulevana vuonna. Tehtävät lisäpanostukset ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ovat hyvinvointialuetasoisesti kustannusvaikuttavia ja perusteltuja hyvinvointialueen kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta.

Harjulan terveydenhuollon osastot siirtyvät Kys kampukselle loppuvuoden aikana. Siirtyvillä osastoilla asiakkaille, jotka eivät tarvitse terveydenhuollon palvelua, järjestetään tarpeenmukaiset palvelut. Lainsäädännön mukaan pitkäaikaista laitoshoidon ei voida tulevaisuudessa järjestää sosiaalihuollon palveluna ja siksi myös laitoshoidon Harjulaan ikääntyneiden toimialan osastoilla loppuu tilamuutosten yhteydessä. Laitoshoidossa oleville asiakkaille järjestetään tarpeen mukaiset palvelut ostamalla ympärivuorokautista palveluasumista.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Ikääntyneiden toimialalla sisäinen valvonta on osa päivittäisjohtamista. Valvontaa toteutetaan palveluille määritettyjen määräaikojen ja henkilöstömäärien seurannassa, palveluista saatujen palautteiden käsittelyn, Laatuportti-ilmoitusten ja itsearviointien osalta sekä muistutuksien ja kanteluiden käsittelyn kautta.

Sisäisen valvonnan 2025 painopisteiden toteutusta kuvataan seuraavassa.

- **Varautumien ja väestönsuojelu**

Toimialan varautumisen suunnittelu osana hyvinvointialuetasoisista varautumisista on edennyt. Toimialojen varautumisen yhteensovittamisessa on edelleen tehtävää. Ikääntyneiden palvelut ovat mukana YTA-tason yhteisessä ikääntyneiden palveluiden varautumissuunnittelussa.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

• Hankinnat ja hankinta sopimukset

Vuoden 2025 tehdyssä selvityksessä toimialan suorahankinnat ja ns. ohjot olivat varsin vähäisiä. Selvityksessä todetut ongelmakohdat on tunnistettu ja niihin liittyen on käynnistetty toimenpiteitä tarvittavin osin. Poikkeamia hankintavaluuttien toteutumisen osalta ei ole todettu.

Ikääntyneiden asumisen hankinnan kokonaisuutta on valmisteltu siten, että uusi hankintakausi alkaisi 1.2.2026. Karttoitus ikääntyneiden lääkäripalveluiden uudesta kilpailutuksesta on käynnistynyt.

• Palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta

Toimialan keskeisin tavoite on kyetä tuottamaan tarvittavia palveluita halliten odottamisen viiveitä. Onnistuminen tässä mahdollistaa palvelujärjestelmän kevenemisen kokonaisuutena, mikä on hyvinvointialueen tasoisesti kokonaistaloudellisesti edullisinta. Toimialan kehittämistoimenpiteiden avulla palveluiden viivettä on saatu helpotettua. Mikäli jonotilanne vaarantaa hyvinvointialueen muutosohjelman etenemisen, on hyvinvointialueen tasoisesti tarkasteltuna syytä varmistaa toimialan korvaavien palvelujen saatavuus, mikäli niiden puute aiheuttaa kaltaista kustannusta toisaalla. Tavoitteen toteuttamisen varmistaminen aiheuttaa toimialan talousarvion toteutumiselle merkittävän riskin.

• Omavalvonnan toimeenpano

Omavalvonta on osa kaikkien ikääntyneiden palvelussa työskentelevien päivittäistyötä. Omavalvonta perustuu ensisijaisesti oman työyksikön tarpeisiin ja niin, että myös hyvinvointialueen yleiset omavalvonnan periaatteet toteutuvat. Yksiköiden omavalvontasuunnitelmien päivittäminen on käynnissä ja on pääosin toteutunut suunnitellussa aikataulussa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Tuottojen toteuma 66,4 % ja menojen toteuma 66,6 %. Henkilöstömenot ja muiden toimintakulujen kertymän ennakoidaan ylittävän talousarviovaraukset. Aineet tarvikkeet ja tavarat ennakoidaan alittavan talousarviovaraukset.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	38 809	64 252	61 532	61 532	40 860	66,4
Toimintakulut	-196 486	-297 277	-305 893	-302 961	-201 692	66,6
Toimintakate	-157 676	-233 025	-244 362	-241 429	-160 832	66,6

Loppuvuoden osalta on tehty toteuma ennuste minkä pohjalta talouden ennakoidaan toteutuvan katetasolla vähintään talousarvioraamin mukaisesti. Tulojen ja menojen ennustetaan ylittävän talousarviovaraukset. Toimialan toteuma ennusteessa on huomioitu KEVAN tasausmaksu, vaikka määrärahan siirto toimialalle tapahtuu myöhemmin.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Tuottavuustoimenpiteiden seuranta

Asiakkaiden etuuksien ajantasaisuuden varmistamisen osalta voidaan todeta, että tulokeräytymä toteutuu, vaikka toimenpide ei ole toteutunut. Kela uudistamassa hoitotuki prosessia minkä takia uusi toimintamalli on sovitettava siihen. Henkilöstömitoituksen vähennyksen toimeenpano asumispalveluissa aloitettiin 28.2.2025 alkaen. Henkilöstömitoituksen vähennyksen osalta arvioitiin sopeutukseksi noin 63 htv - yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Tavoite toteutuu kumulatiivinen kertymä 7/25 1,358m€.

Harjulan pitkäaikaisen laitoshoidon purkaminen ei ole edennyt suunnitelman mukaan, luonnollinen poistuma on ollut arvioitua hitaampaa. Harjulan osalta ei pysytä talousarviossa. Talousarvio ylittyy Harjulan osalta n. 1m€ euroa.

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Henkilöstökulut tulevat ylittymään asumispalveluissa uuden mitoituksen toimeenpanosta huolimatta. Osaselityksenä ylitykselle on epidemiakauden merkittävät sairauspoissaolot ja oppisopimuskoulutukseen liittyvä sijaistarve.

Korjaavina toimenpiteitä mitoituksen toimeenpanoa on edelleen tarkennettu -13 htv ja syksyn aikana tehdään toimenpiteitä asumisen yksikkökustannusten laskemiseksi ja käyttöasteen nostamiseksi.

Mittarit ja tavoitteet

Mittarit	Tilinpäätös 2023	Tavoitetaso 2024	Tavoitetaso 2025	Toteuma 1-4/2025	Toteuma 1-8/2025
Omaishoidon piirissä olevat, % yli 75 v	4,45	4,5	4,5	4,1	4,0
Perhehoidon asiakasmäärä ikääntyneissä	48	50	150	14	16
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Ympäri vuorokautinen asuminen	8,0	6,7	6,5	6,7	6,8
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Yhteisöllinen asuminen	0,0	2,0	0,5	0,2	0,2
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Laitoshoido	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1
Säännöllisten kotihoidon peittävyys yli 75 v.(kumulatiivinen)	16,0	16,0	16,0	9,2	11,2

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-4 /2025	Toteuma 1-8 /2025
- Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen. - Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita. - Talous on tasapainossa.	Toteuma 1-4 2025. Työskentely strategian päivittämisen suhteen virkamiestyönä on käynnistynyt. Toimialalla huomioidaan ensimmäisen strategiakauden vajeet ennalta ehkäisevässä ja terveyttä edistävässä työskentelyssä. Strategiatyö etenee päätöksen tekoon syksyn 2025 aikana. Asiakaslähtöisyyden ja asukkaiden tarpeeseen vastaamista on edistetty asiakasraatitoiminnalla. Perustason ja ennaltaehkäisevien toimintojen vahvistaminen jatkuu. Toimien riittämättömyys näkyy jonoutumisena.	Toteuma 1-8 2025. Työskentely strategian päivittämisen suhteen virkamiestyönä on käynnistynyt. Toimialalla huomioidaan ensimmäisen strategiakauden vajeet ennalta ehkäisevässä ja terveyttä edistävässä työskentelyssä. Strategiatyö etenee päätöksen tekoon syksyn 2025 aikana. Asiakaslähtöisyyden ja asukkaiden tarpeeseen vastaamista on edistetty asiakasraatitoiminnalla. Perustason ja ennaltaehkäisevien toimintojen vahvistaminen jatkuu. Toimien riittämättömyys näkyy jonoutumisena.

1.9 1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Toiminta

Pelastustoiminta:

Pelastusviranomaisen lakisääteisten palveluiden ja velvoitteiden tuottamiseen tarvittavia henkilöresursseja on jouduttu sopeuttamaan talousarviossa TA2025, sekä edelleen syksyllä 2025 talouden reunaehtojen mukaisesti. Keskisuurten kuntien 24/7 pelastusasemien työvuorosuunnittelun lähtökohta on ollut -1 htv, ja minimivahvuus -2 pelastajaa tavoitteena olevan neljän (4) henkilön sijaan. Keskuskuntien pelastusasemien työvuorosuunnittelun lähtökohta on käytännössä ollut työvuorokohtainen minimivahvuus. Päiväpelastusasemilla pyritään pitämään virkaaikana yksi vanhempi pelastaja (asemavastaava). Muuna aikana valmiutta ei ole varmistettu, vaan pelastustehtävän toteuttamiseen tarvittavat resurssit hälytetään sopimushenkilöstön hälytysryhmän kautta ja lisäksi lähimmältä erityis- tai perusvalmiuspelastusasemalta.

Ylitöiden välttämiseksi pelastushenkilöstön akuutteja poissaoloja korvataan siirtämällä pelastajia ensisijaisesti toimialueen sisällä pelastusasemien välillä. Pelastushenkilöstön siirtäminen eri pelastusasemien välillä on säännöllistä ja joissakin tapauksissa myös yksittäinen pelastusasema voidaan joutua tilapäisesti sulkemaan.

Itä-Suomen aluehallintoviraston valvontapäivässä 5.6.2025 tarkasteltiin Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella sijaitsevia riskiruutuja ja suorituskykyä, joiden osalta aluehallintovirasto on havainnut puutteita. Aluehallintovirasto arvioi pelastuslaitokselle korjausmääräyksen antamista Toivalan alueella sijaitsevien riskiruutujen tavoitettavuusaikojen osalta. Pelastusmuodostelmien suorituskyvyn ja toimintavalmiuseräpäätösten osalta pelastuslaitos ei pysty täysimääräisesti noudattamaan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa määritellyjä vaatimuksia. Pelastustoimelle kohdennettu määräraha ei mahdollista lakisääteisten palveluiden tuottamista pelastustoiminnan, onnettomuuksien ennaltaehkäisyn ja väestönsuojelun tehtävissä.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on käynnistänyt säädetyn mukaisen johtokeskustoiminnan 31.3.2025. Johtokeskuspalveluiden tuottamisen muodosta ja rahoituksesta on sovittu yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden pelastuslaitoksien kanssa (Etelä-Savo, Keski-Suomi ja Pohjois-Karjala).

Onnettomuuksien ehkäisy:

Valvontatoimintaa ja muita lakisääteisiä (pelastuslaki ja kemikaaliturvallisuuslaki) onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviä on toteutettu käytettävissä olevan resurssin mukaan. Onnettomuuksien ehkäisyssä on tehty ja kehitetty yhteistyötä erityisesti pelastuslaitoksen henkilöstön, poliisin palonsyöntutkijoiden ja syyttäjälaitoksen kanssa (tuhotörikosten ehkäisy). Lakisääteistä turvallisuusviestintää on toteutettu vuositavoitteen mukaisesti. Turvallisuusviestinnän sosiaalisen median julkaisut ovat saaneet suurta näkyvyyttä (mm. heinäkuussa yli 600 000 katselua) sekä erittäin positiivista palautetta. Päätoimisten palotarkastajien kokonaisvahvuus on ollut tammi-elokuussa enimmillään 75 % ja vähimmillään alle puolet

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

palvelutasopäätöksen mukaisesta (6), jolloin mm. päivystävän palotarkastajan vuorokiertoa ei ole voitu ylläpitää suunnitellusti.

Resurssitilanne kokonaisuutena ja henkilöstön osaaminen ei riitä palvelutason ylläpitoon, mikä näkyy niin vuositavoitteen tilastollisissa luvuissa kuin palveluiden vasteajoissa (esim. paloris-kiasuntotarkastusten vaste). Vuonna 2025 tarkastettavia kohteita, joille ei ole määritettyä tarkastajaa, on yli 200 kpl. Lakisääteistä pelastustehtävien seurantaa tai toiminnan omavalvontaa ei olla saatu tehtyä suunnitellulla tavalla.

Resurssihaasteiden takia erityisvastuualueiden prosessien (mm. paloriskitarkastukset, pientalojen paloturvallisuuden itsearviointi, hoitolaitosten poistumisturvallisuus, palotekniset laitteet, valvonnan suunnittelu ja sisäinen koulutus) kehittämiseen ja niitä koskevaan viranomaisyhteistyöhön ei ole ollut resurssia, mikä ei ole pelastustoimen palvelutasopäätöksen tai hyvinvointialueen strategian mukaista.

Ensihoito:

Pelastuslaitos osallistuu ensihoitopalvelun tuottamiseen Kuopion kantakaupungissa 2 htv/työvuoro ja Varkauden pelastusasemalla 1 htv/työvuoro. Varkauden ensihoitopalvelun tuottaminen on ollut resurssipulan vuoksi haasteellista. Pelastuslaitos on osallistunut ensivastepalvelun tuottamiseen ensivastesopimusten mukaisesti. Ensivastetoimintaan osallistuvaan resursiin vaikuttaa työsopimussuhteisen henkilöstön määrän väheneminen.

Pelastustoimen ja hyvinvointialueen varautuminen:

Valmiussuunnitteluun on kertynyt korjausvelkaa avointen virkojen täyttökieltojen takia, mutta toteutuneiden rekrytointien ansiosta tilanne kääntyy paremmaksi. Pelastuslaitos on pystynyt edistämään Pohjois-Savon maakunnan valmius- ja evakuointisuunnittelua tavoitteen mukaisesti, huomioiden yhteistyöalue.

Pohjois-Savon hyvinvointialue osallistui helmikuussa viikolla yhdeksän monipäiväiseen Kainuun prikaatin johtamaan Northern Stone 25 -paikallispuolustusharjoitukseen. Konsernihallinnon varautumista ja valmiutta on edistetty hyvinvointialueen työryhmissä.

Turvallisuuspalvelut:

Teknisissä palveluissa on aloitettu ensi vuonna tapahtuvien turvallisuuspalveluiden kolmen eläköitymisen osalta alustavat toimenpiteet rekrytointien osalta.

Vartiointin lisätarpeiden ja turvallisuustekniikan vastuunjaon myötä rahoituksen riittävyys on haasteellista. Lisävastuita on tullut, mutta ei taloudellista resurssia. Vartiointikilpailutus on käynnissä ja valmistuu marraskuun aikana. Kotiin annettavien palveluiden ja henkilöstön yksintyöskentelyn henkilöturvaratkaisuja on pilotoitu ja laajempi käyttööotto tapahtuu syksyn aikana. Turvallisuuteen liittyviä ohjeistuksia, tietosuojaselosteita ja oppaita on päivitetty sekä uusia laadittu ja koulutuksia pidetty.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopisteinä hyvinvointialuetasoisesti ovat varautuminen ja väestönsuojelu, hankinnat ja hankintasopimukset, palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta sekä omavalvonnan toimeenpano. Toimialan valvonnan painopisteiksi on määritelty pelastus- asemien varallaolon päättymiseen liittyvä muutosten tarkastelu sekä pelastustoimen omavalvonnan kehittäminen.

Toimialan merkittävimpiä riskejä tällä hetkellä ovat paloriskivalvonnan toteutumattomuus ajallaan, maakunnallinen johtamisvalmius 24/7 sekä pelastusasemien toimiminen minimimiehityksellä, joka vaikuttaa paitsi pelastustoiminnan suorituskykyyn myös valvontasuoritteisiin. Riskien pienentämiseksi on mm. selvitetty johtamismalleja ja päivitetty hälytysten vastesuunnittelua. Sopimuspelastajien aktiivisuusraha ja palokuntayhdistysten laajempi osallistuminen pelastustoiminnan tukemiseen edistää sopimushenkilöstön osallistumista hälytystehtäville. Riskienhallinnan kehittämistarpeeksi on tunnistettu työaikamallien tarkastelu päällystön osalta ja riittävä resurssointi pelastusasemilla, jotta niillä säilyy vaadittava pelastustoiminnan suorituskyky sekä mahdollisuus osallistua riittävästi harjoitteluun, koulutukseen ja valvontatoimen edellyttämiin suoritteisiin. Pelastuslaitokselle tullessiin palautteisiin ja selvitys- ja raportointipyyntöihin on vastattu.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Hankintoja koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on pääosin noudatettu. Hankinnoille on ollut asianmukaiset luvat ja niistä on tehty asianmukaiset hankintapäätökset. Toimivaltuuksien ylityksiä ei ole havaittu. Toimialalla on lisäksi tehty suora hankintoja, joille on ollut olemassa hankintalain mukainen peruste. Toimialan hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat (ml. liitteet) ja sopimukset on tallennettu D10:iin.

- **Omavalvonnan toimeenpano**

Pelastustoimen järjestämislaissa (613/2021) tarkoitettu pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma on päivitetty 29.1.2025. Omavalvonnasta on raportoitu hyvinvointialueen internetsivuilla ja pelastustoimen verkkopalvelussa. Omavalvonnan tarkoitus on ennen kaikkea varmistaa lakisääteisten palveluiden toteutuminen, mutta myös kehittää niitä. Merkittävimmät havainnot ovat olleet poikkeamat lakisääteisen valvonnan (palotarkastus) toteutumisessa, pelastustoimen toimintavalmiusajoissa riskiruutuihin ja kokonaissuorituskyvyssä.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

- Perustason moniammatillisen yksikön kehittäminen. Toiminta terveystieteellisen vastuulla. Pelastuslaitoksen talousresurssi ei mahdollista toiminnan kehittämistä v. 2025 (vuorovahvuus, kalusto).
- Ensivastetoiminnan kehittäminen. Kehittämisprojekti, jonka yhteydessä pelastustoimen ensivastetoimintaa kehitetään mm koulutusyhteistyön kautta.
- Ikäihmisten kotiin vietävien palveluiden tukeminen ja turva-auttajatoiminta. Turva-auttajatoiminnan pilotointi käynnistyi 9/2025 Suonenjoella.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

- ICT-kulujen hillintä. Käynnissä, mm. työasemien ja puhelinten määrä on minimoitu ja laitteita poistettu käytöstä.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Aluevaltuuston 5.5.2025 hyväksymässä muutostalousarviossa pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialalle kohdistettiin 0,37 M€ sopeutukset. Sopeutukset on kohdistettu henkilöstökuluihin.

Toimialan toimintakulujen arvioidaan toteutuvan noin 0,6 M€ muutettua talousarviota suurempana. Henkilöstökulujen ennuste on 0,59 M€ muutettua talousarviota suurempi. Henkilöstökulujen ylitykseen ovat vaikuttamassa mm. vuoden 2025 järjestelyvaraerät sekä toimialalle kohdistuva Kevan tasausmaksu, mitä ei ole muutostalousarviossa huomioitu. Palvelujen ostojen arvioidaan toteutuvan 0,03 M€ talousarviota pienempinä. Telepalveluiden siirto tietohallintoon ja Secapp-kustannusten siirto tietohallinnosta on huomioitu ennusteessa.

PELASTUSTOIMI JA TURVALLISUUSPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	243	597	589	589	287	48,7
Toimintakulut	-16 679	-24 416	-26 535	-26 168	-17 403	66,5
Toimintakate	-16 436	-23 819	-25 946	-25 579	-17 116	66,9

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Talouden ennustetta ja toteutumista seurataan kuukausittain palvelu- ja toimintayksiköittäin esihenkilöiden toimesta. Talouden tunnusluvut käydään säännöllisesti läpi yhdessä henkilökunnan kanssa toimiala- ja pelastusasematasolla. Perusvalmius-pelastusasemien henkilöresurssit suunnitellaan -1 ja minivahvuus -2 pelastajaa tavoitteena olevasta neljän (4) henkilön työvuorokohtaisesta tavoitevahvuudesta. Tingitään edelleen määräaikaisten sijaisten määräästä. Akuutteja poissaoloja korvataan siirtämällä pelastajia ensisijaisesti toimialueen sisällä eri pelastusasemien välillä ja tarvittaessa koko pelastuslaitoksen alueella. Tarvittaessa yksittäinen pelastusasema voidaan joutua tilapäisesti sulkemaan.

Turvallisuuspalvelut on karsinut vartiointisopimusten sisältöä. Lisäksi turvatekniikkaan liittyviä elinkaarivaihtoja ei ole tehty ja varustehankintoja on sopeutettu talousarvion mukaiseksi.

Mittarit ja tavoitteet

Mittarit	Tilinpäätös 2023	Tavoitetaso 2025	Toteuma 1-4/2025	Toteuma 1-8/2025	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita
Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 115	4 050	988	2 519	- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. - Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. - Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. - Talous on tasapainossa.
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilömäärä pelastustoiminnan tehtävissä		5	4	4,44	
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mediaani)		9:15 min	9:17 min	9:29 min	
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen (valvontakohteet A1-A8, hoito- ja huoltolaitokset, omavalvontakohteet)	56 % 1.341	100 % 1.900	16,5% 314	40,7% 774	
Turvallisuuskoulutukseen ja -viestintään osallistuneet henkilöt	41 363	41 000	14 648	32 063	

1.10 1TA11 Konsernihallinto

Toiminta

111111 Konsernijohto

Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus

Pohjois-Savon hyvinvointialueelle määriteltiin vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden strategiset tavoitteet ja mittarit, joita lähdetään seuraavaksi rakentamaan raportille. Hyvinvointialueen vaikuttavuustiimi toteutti vaikuttavuusohjauspilotin Rankaketjutyöhön osallistuneiden ammattilaisten kanssa, jossa määriteltiin selkäpotilaille vaikuttavuustavoitteet ja vaikuttavuusohjauskeinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Asiakkaan itsensä omasta hyvinvoinnistaan (PROM, Patient Reported Outcome Measure) tuottaman tiedon keruun teknisen toteutuksen valmistelua jatkettiin yhteistyössä Istekin kanssa.

Pohjois-Savon hyvinvointialue jatkoi yhteistyötä muiden yliopistollisten hyvinvointialueiden kanssa kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotoinnissa. Syksyn mittaan arvioidaan vaikuttavuuskeskuksen jatkoa pilotin loppuessa vuoden lopussa. Arviointiylilääkäriverkoston kanssa jatkettiin kansallista yhteistyötä ja pohjoismainen yhteistyö jatkui.

1PA114 Sisäinen tarkastus

Aluehallitus hyväksyi sisäisen tarkastuksen suunnitelman vuodelle 2025 kokouksessaan 10.2.2025 § 40. Suunnitelma perustuu hyvinvointialueen strategiaan ja tavoitteisiin, dokumentoituun riskiarviointiin, johdon ja muiden avainhenkilöiden esittämiin näkemyksiin tarkastuskohteista sekä sisäisen tarkastuksen tunnistamiin riskialueisiin.

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman tarkastuskohteet kohdentuvat talouteen, hankintoihin sekä palvelujen saatavuuteen. Vuosisuunnitelman mukaisten tarkastusten ohella sisäinen tarkastus käsittelee muita, erillistoimeksiantoon perustuvia tarkastuskohteita sekä ilmoituskanavaan saapuneita väärinkäytösilmoituksia.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

- **Varautuminen ja väestönsuojelu**

Pohjois-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen (308/2023 §1-4) (612/2021 §50)

Pohjois-Savon hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen perustuu kansallisesti sovittuihin, yhtenäisiin, valmiussuunnitelmiin ja ne on koottu STM ohjauksella VALSU-portaaliin. Lain mukaan suunnittelua ohjaa yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialueella ohjauksen toteuttajana on Itä-Suomen sote-valmiuskeskus. Syksyn aikana edistetään sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä voimaantulleiden pykälien voimaannpanoa yhteistyöalueella yhteistyösopimuksen päivityksen yhteydessä.

PSHVA on tuottanut lakisääteistä tilannekuvaa Itä-Suomen sote-valmiuskeskukselle, joka on jakanut sen edelleen Sosiaali- ja terveysministeriölle, aluehallintovirastoille ja

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

yhteistyökumppaneille. Niukat henkilöresurssit ovat hidastaneet tilannekuva-automaation edistämistä, ja tilannekuvan muodostaminen vie edelleen henkilötyövoimaa.

Yksityisten palveluntuottajien varautumista on ohjattu omavalvontasuunnitelmien kautta. Yksityisten palveluntuottajien tilannekuvan vastaanottamiseen on valmius sekä hyvinvointialueella että valmiuskeskuksessa.

Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella (612/2021 §51)

Yliopisto hyvinvointialueena Pohjois-Savon hyvinvointialue ylläpitää myös sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusta, jolla ovat lakisääteiset velvoitteet yhteistyöalueen laajuisena tilannekuvan tuottajana ja valmiussuunnittelun ohjaajana. Kevään aikana on otettu käyttöön yhteistyöalueen tilannekuva-alusta, joka edistää lakisääteisten tehtävien tuottamista. Kehittäminen jatkuu syksyn aikana.

• Omavalvonnan toimeenpano

Pohjois-Savon hyvinvointialueen omavalvontaohjelman seuranta tammi-elokuu esitellään asiakaskokemusjaostolle lokakuussa ja julkaistaan internetissä käsittelyn jälkeen. Omavalvontasuunnitelmien osalta palvelutuotanto on toteuttanut toisen itsearviointin ja päivittänyt tarvittaessa omavalvontasuunnitelmiaan itsearvioinnissa syntyneiden havaintojen ja kehittämistarpeiden mukaisesti. Omavalvontaohjelman päivitys on valmisteltu asiakaskokemusjaostossa ja esitetään hallitukselle syyskuussa. Omavalvonnan toteuttamisesta, seurannasta ja vastuista on valmisteltu sisäinen koulutuskokonaisuus. Haasteena omavalvonnassa on tunnistettu ilmoitusvelvollisuuden tunnistaminen ja palveluiden laadun seuranta.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Toimintakuluissa Kevan tasausmaksu (ta2025/14,5 milj. euroa) ja järjestelyvaraerä (7,9 milj. euroa) on huomioitu toimialojen ennusteissa. Tämä selittää konsernihallinnon toimintakulujen pienen toteuman. Hallintoylilääkäri ja arviointiyylilääkäri siirtyneet työskentelemään konsernihallintoon 1.1.2025, henkilöstökulut sisältyvät toteumaan ja ennusteeseen. Toimintatuottojen ennusteissa huomioitu muiden hyvinvointialueiden maksuosuus arviointiyylilääkärin kuluista. Talousarviomuutokset tehdään myöhemmin.

KONSERNIHALLINTO SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	20	47	35	35	23	65,7
Toimintakulut	-12 703	-17 407	-24 904	-23 122	-986	4,3
Toimintakate	-12 683	-17 360	-24 869	-23 087	-963	4,2

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.11 1TA12 Hallintopalvelut

1PA121 Yleishallinto

Yleishallinnon osalta raportointijaksolla 1–8/2025, toiminta on ollut normaalia. Kirjaamossa on pysytty asetetussa palvelulupauksessa (1–3 pvä) sekä asetetuissa määraajoissa on pysytty pääsääntöisesti. Raportointijaksolla on jatkettu aktiivisesti mm. sosiaalihuollon tietopyyntöprosessin kehittämistä yhdessä palvelutuotannon kanssa, sähköisen asiainn kehittämistä sekä sopimushallinnan kehittämistä. Strategisiin hankkeisiin kirjattua kirjaamotoimintojen automatisointiprojektia on edistetty alkuvuoden aikana yhteistyössä CGI:n kanssa määrittelytyöllä.

1PA122 Oikeudelliset palvelut

Oikeudellisten palveluiden osalta työskentely on ollut suunnitelmallista raportointijaksolla 1–8/2025.

1PA123 Kiinteistöhallinto

Kiinteistöhallinnossa on toimittu joulukuussa 2024 aluehallituksen hyväksymien kiinteistö- ja toimitilastrategisten tavoitteiden ja linjausten mukaisesti. Vuokrasopimusneuvottelut kuntien kanssa on käyty kevään aikana ja neuvottelut jatkuvat syyskuussa. Pelastusasemien mahdollisten ostojen osalta on käyty keskustelut kuntien kanssa kevään aikana. Taloudellisen ja toiminnallisen arvioinnin perusteella kannattavat pelastusasemat esitetään ostettavaksi ja suunniteltavaksi investointisuunnitelmaan 2026. Asukasvuokrauksen osalta keskitetty vuokralaskutus asiakkaille saatiin käynnistettyä kevään aikana. Loppuvuoden tavoitteena on edistää vuokrakustannusten yhtenäistämistä.

1PA124 Hankinta- ja tukipalvelut

Toimintavuoden 2025 touko-elokuussa hankinta- ja tukipalveluissa on keskitytty hankintojen raportoinnin ja tietojen käytettävyyden parantamiseen. Ostolaskudatan analyysityökalu on otettu käyttöön ja jalkautettu toimialojen käyttöön mahdollistamaan suunnitelmallisempi ostojen ohjaaminen. Roolittamista ja työnjakoa eri hankintoja toteuttavien tahojen kanssa on edelleen käyty läpi ja tehostettu hankintojen läpimenoa ja niistä saavutettavaa taloudellista hyötyä. Erilaiset sopeuttamistoimet jatkuvat edelleen ja hankinta- ja tukipalvelut on ollut tiiviisti mukana palvelutoimialoille tehtävien muutosten toteuttamisessa. Säästötoimien tuomien eurojen kotiuttamista edistetään myös tiiviillä prosessien tarkastelulla inhouse yhtiöiden kanssa. Kustannusten alentaminen tarkoittaa monessa palvelussa tiukkaa valikoimahallintaa ja palvelutason tarkastelua. Samalla on huolehdittava, että muutoksissa tarpeettomiksi käyvistä sopimuksista ja kulueristä päästään oikea-aikaisesti eroon säästötoimien etujen maksimoimiseksi.

YTA –yhteishankintojen määrää on suunnitelmassa lisätty hyvässä yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden ja yhteishankintayksiköiden kanssa. Materiaalilogistiikan selvitystyö on saatu päätökseen ja sen kehittämistoimenpiteitä lähdetään loppuvuoden aikana toteuttamaan. Henkilölogistiikan selvitystyön valmistuttua on lähdetty kilpailuttamaan sote-henkilöliikenteen suurta palvelukokonaisuutta markkinoilta. Logistiikan kehittämisestä tavoitellaan merkittäviä prosessi- ja hintasäästöjä tehostamisen ja yhdenmukaistamisen kautta.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Tukipalveluissa on jatkettu suunnitelmallisesti käynnistettyä hinnoittelun, kustannusten kokonaistarkastelun ja läpinäkyvyyden tarkastelua. Se tullaan kuluvan vuoden aikana läpiviemään kaikkien palvelujen osalta.

1PA125 Toimielinorganisaatio

Uusille luottamushenkilöille on järjestetty perehdytystä tehtävään useissa tilaisuuksissa.

1PA126 Viestintä ja markkinointi

Viestintä- ja markkinointiyksikön toiminta tammi-elokuussa 2025 keskittyi erityisesti viestintään palvelutoiminnasta ja sen uudistuksista. Pohjois-Savon hyvinvointialueen digitaalisen asiointin ensimmäiset palvelut OmaSavo.fi:ssä otettiin käyttöön joulukuussa 2024, mutta suurempi palvelujen lanseeraus toteutettiin helmikuussa 2025, jolloin muun muassa sairaanhoitajan chat käynnistyi. Huhtikuussa 2025 OmaSavossa otettiin käyttöön perusterveydenhuollon kiireettömien viestien palvelu. OmaSavosta viestittiin monikanavaisesti henkilöstölle, alueen asukkaille ja sidosryhmille. Alkuvuonna 2025 toteutettiin verkkosivujen kilpailutusta varten verkkosivujen esiselvitys siitä, mitä toiminnallisia ja teknisiä seikkoja tulee kilpailutuksessa ja uuden sivuston julkaisujärjestelmässä huomioida ja alettiin valmistautua syksyllä 2025 toteutettavaan verkkosivujen julkaisujärjestelmän ja sen toimittajan kilpailutukseen.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

- **Varautuminen ja väestönsuojelu**

Varautumisen ja väestönsuojelun osalta strategia- ja konsernipalvelut ovat käynnistäneet yhteisen valmius- ja varautumissuunnitelman laatimisen valmiuspäällikön johdolla. Varautumisen aihekokonaisuutta on käsitelty toimialan johtoryhmässä säännöllisesti.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Hankintojen ja hankintasopimusten seuranta tehdään viranhaltijapäätöksistä. Poikkeamia tarkastelujaksolla ei ole havaittu hallintopalveluissa. Keskitetty ja laajamittainen tarkastus hankintasopimukseen on tarkoitus toteuttaa loka-marraskuussa 2025.

- **Palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta**

Kiinteistöhallinto ja tukipalvelut ovat aktiivisesti mukana palvelujärjestelmän muutoksissa ja niiden seurannassa.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Tuottavuustoimien toteutumista seurataan säännöllisesti hallintopalveluiden johtoryhmän kokouksissa.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Talouden toteuma on ylijäämäinen ja suurimpana syynä on tilatehokkuuden parantaminen.

HALLINTOPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	3 886	6 977	5 703	5 703	4 191	73,5
Valmistus omaan käyttöön	698	1 057	1 461	1 461	874	59,8
Toimintakulut	-68 209	-101 783	-108 090	-107 484	-67 315	62,6
Toimintakate	-63 625	-93 750	-100 926	-100 320	-62 250	62,1

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Ei vaadi erillisiä toimenpiteitä tällä hetkellä. Toiminnassa huomioidaan edelleen tiukka talouskuri ja pidättydytään vain välttämättömissä ja suunnitelluissa hankinnoissa eikä uusia kustannusvaikutteisia toiminnan avauksia tehdä.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.12 1TA13 Henkilöstöpalvelut

Yleiskuva

Henkilöstöpalveluiden toimialalla on ydintehtävänä toimialojen tukipalvelutehtävät mm. Palkanmaksu- ja palvelussuhdeasioissa, työkykyjohtamisessa, työsuojelussa, rekrytoinnissa, keskitetyissä sihteeripalveluissa ja akuuttisijaisvälityksessä. Lisäksi hyvinvointialueella on sekä taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman että strategisen HR-ohjelman toimeenpano käynnissä, joka edellyttää henkilöstöhallinnon tukitoimia henkilöstöasioissa.

Toiminta

Keskitetyt sihteeripalvelut

Keskitetyissä tekstinkäsittelypalveluissa on pääasiassa pysytty palvelulupauksessa, poikkeuksena saneluiden purku, jossa Kysin potilaskirjausten valmistuminen juhannuksesta elokuun loppuun ylitti lakisääteisen veloitteen huomattavasti. Automaattinen puheentunnistus – hanke on hyvinvointialueella käynnissä strategiatoimialan kehittämissyksikön ja palvelutuotannon yhteistyönä, mutta se ei ole toistaiseksi tuonut konkreettisia muutoksia tekstinkäsittelyyn tullessa saneluiden määrässä vuoden toisellakaan kolmanneksella. Osastonsihteeriyksikössä on jatkettu toiminnan kehittämistä STM:n hankerahalla. Kehittämisellä tavoitellaan sekä kustannussäästöjä että henkilöstön työhyvinvoinnin parantamista tehtäväkuvan ja ydintehtävien selkeytyessä. Osastonsihteeripalvelut ovat vastanneet palvelusopimuksen tasoon 88%:n resurssilla. Hallintosihteerien tehtäväkokonaisuutta on alettu selvittämään mm. mahdollisten keskitettyjen osapalveluiden, kuten henkilöstöasioiden keskitetyn valmistelun suhteen yhteistyössä palvelussuhdeyksikön kanssa.

Työhyvinvointi- ja työsuojeluyksikkö

Soveltuvan työtehtävän haku KuntaRekryn kautta on käytössä. Elokuun loppuun mennessä oli työkyvyllä soveltuvaan työhön saatu työllistettyä vakituiseen työtehtävään alkuvuonna 15 henkilöä ja määräaikaiseen työtehtävään 53 henkilöä.

Rekrytointiyksikkö

Rekrytointiyksikön toimintaan on vaikuttanut alkuvuoden aikana jonkin verran vuoden 2025 YT-toimeenpanoon liittyvät toimenpiteet ja rekrytointien rajoitukset, mm. esihenkilö- ja asiantuntijarekrytoinneissa. Hr-poikkeustyöryhmä on käsitellyt viikoittain täyttölupia, joiden mukaisesti rekrytointeja on pääosin tehty. Rekrytointi on ollut vähäisempää kuin viime vuonna.

Akuuttisijaisvälitys

Akuuttisijaisvälityksen alku vuosi on ollut kiireinen ja sijaistarpeita on ollut poikkeuksellisen paljon, yhteensä 28721 kpl (viikoittain 1565–1897 kpl), näistä varahenkilöillä täytetty keskimäärin 45 % ja keikkalaisilla keskimäärin 26 %. Henkilöstövuokrausta on käytetty kotihoidon yksiköihin Varkauden, Leppävirran, Pielaveden, Keiteleen ja Siilinjärven alueilla. Akuuttisijaisten täyttöaste on ollut 60–77 %. Vaihtelua on runsaasti eri palveluiden ja maantieteellisten alueiden välillä, erityisten harva-alueella täyttöaste jää pieneksi. Akuuttisijaisten hankinnassa noudatettu syksyn 2024 Yt-neuvottelutuloksen mukaista priorisointia. Keikkalaisten käyttö on ollut maltillisempaa kesän aikana, kun keikkalaisista suurin osa on ollut työyksiköissä

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

kesäsisäisä. Äkuuttisäisävälityksestä ja keikkatyöstä on valmistunut syksyllä 2025 selvitys, jonka tulokset huomioidaan osana vuoden 2026 talousarviovalmistelua.

Palvelussuhdeyksikkö

Palvelussuhdeyksikössä palvelupyyntöjen käsittelyaika on toteutunut pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti, alle 7 päivää. Paikallisia neuvottelumenettelyjä on ollut useita käynnissä ja niissä on neuvoteltu ammattijärjestöjen edustajien kanssa erinäisistä palvelussuhteiseen ehtoihin liittyvistä asioista. Hyvinvointialue osallistui valtakunnalliseen SOTE-sopimuksen tasopalkkamallin simulaatioon, jota valmistellaan yhteistyössä pääluottamus-edustajien kanssa. Paikallisten järjestelyerien SOTE-sopimus, HYVTES ja Lääkärisopimus valmistelut ja neuvottelut työllistivät laajasti palvelussuhdeyksikön henkilöstöä kesä-elokuussa 2025, ja neuvottelut saatiin päätökseen syyskuun alkupuolella.

HR-kumppanuusmalli

Henkilöstö- ja hallintovastaavat ovat tukeneet palvelutuotannon toimialoja monipuolisesti henkilöstö- ja hallintoasioissa. Vuoden 2025 aikana on korostunut edellisen vuoden yhteistointaneuvottelutuloksen toimeenpanon tuki ja seuranta. Henkilöstö- ja hallintovastaavat ovat ohjanneet neuvottelutuloksen mukaisesti toimialoja lähiesihenkilörakenteen tarkastelussa sekä palvelurakenteen muutoksissa henkilöstövaikutusten osalta. Kuluven vuoden aikana henkilöstö- ja hallintovastaavat ovat osallistuneet sopimusalojen paikallisten erien neuvotteluihin ja valmistelee työntajan esityksiä neuvoteltavista kohteista. Toisen vuosineljänneksen aikana on toiminta keskittynyt hinnoittelutunnusten tarkasteluun KT:n tarkentamien linjausten mukaisesti. Henkilöstö- ja hallintovastaavat ovat tukeneet toimialoja vuoden 2026 talousarviovalmistelussa ohjeistamalla ja valvomalla henkilötyö-vuosisuunnittelua uuden suunnittelutyökalun avulla. Henkilöstö- ja hallintovastaavilla on ollut merkittävä rooli myös tulevan Sote-sopimuksen tasopalkkamallin simuloinnissa kesän aikana. Palvelussuhteisiin liittyvää harmonisaatiota on edistetty yhdessä toimialojen johdon kanssa. HR-kumppanuustoiminnan toimintamallia ja vastuita suhteessa Palvelussuhdeyksikön muihin asiantuntijoihin on edelleen kehitetty.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Sisäinen valvonta on kohdennettu vuoden aikana erityisesti hyvinvointialueen palkanmaksuun kokonaisuutena. Palkanmaksussa ei ole havaittu kuin yksittäisiä poikkeamia. Lisäksi valvontaa on kohdennettu D10 päätöksiin. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman seuranta henkilöstöhallinnon toimialalla on käynnissä ja vastuuroolit sovittu. Hankinnat on toteutettu hyvinvointialueen hankintaohjeen mukaisesti. Varautumisen ja väestönsuojelun osalta strategia- ja konsernipalvelut ovat käynnistäneet yhteisen valmius- ja varautumissuunnitelman laatimisen valmiuspäällikön johdolla.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Henkilöstöhallinnon toimialan taloudellisuus- ja tuottavuustoimet ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. In house yhtiöiden Monetra ja Järvi-Seudun työterveys Oy:n kanssa on käynnistetty erillinen tuottavuustoimenpiteiden suunnittelu. HR toimiala tuottaa palvelutuotannon

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

tukipalvelua sekä varahenkilöstön, keikkatyön että sihteeripalveluiden osalta ja näissä ovat erilliset tuottavuustoimet käynnissä tavoitteiden mukaisesti. Keikkatyössä on toimeenpano käynnissä yhteisesti sovittujen priorisointien toimeenpanon osalta. Sihteeripalveluissa on erillinen tuottavuushanke, jonka loppuraportti valmistuu 31.12.2025 mennessä.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Monetran palkanlaskentapalveluiden ennakoidaan ylittävän talousarviovarauksesta. Sihteeripalveluissa henkilöstökustannusten ennakoidaan ylittävän TAMU 2025 –muutoksen johdosta ja lisäksi palvelutuotannon automaattinen puheentunnistus ei ole edennyt käytäntöön siten, että sillä olisi ollut vaikutusta sanelujen kokonaismäärään vähentävästi. Keikkatyön määrän ennakoidaan vähentyvän, mutta kokonaissäästöä tavoitetta 1,7 miljoonaa euroa alempana.

HENKILÖSTÖPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	3 701	3 941	4 141	4 141	2 656	64,1
Toimintakulut	-39 146	-61 335	-60 057	-59 248	-39 807	67,2
Toimintakate	-33 444	-57 394	-55 916	-55 107	-37 150	67,4

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Henkilöstökustannusten osalta kustannusten hallintaan on kohdennettu määräaikaisten työ-sopimusten rajoitus akuuttisijaisvälityksessä, jolla tavoitellaan talouden kehittymistä suotuisampaan suuntaan. Lisäksi on asetettu rajoitus ylitysmääräyksiin ja hälytyskorvauksiin. Keikkatyön osalta toteutetaan priorisointilinjausten päivitys syyskuussa 2025. Toimialalla on toimeenpantu varmistus vuosilomaohjeen täysimääräisestä toimeenpanosta 31.12.25 mennessä (vain 8 päivää siirtyy vuodelle 2026).

Henkilöstöhallinnon toimialan sisäiset seurantamittarit

Seurantamittarit	Vuosi 2025	Toteutunut 1-8/2025
Palvelussuhdeyksikkö	- Esihenkilöille palvelussuhdekoulutuksia joka kuukausi. - Palvelupyyntöjen käsittelyviiveet ovat alle 7 päivää.	- Yhteensä 6 kpl tammi-elokuussa. 7 pv tai alle.
Työhyvinvointiyksikkö	- Sairauspoissaolojen määrä on alle 18 kalenteripv/tt. - Aino Health esihenkilötyössä -hälytysrajat toteutuvat 90 %:sti. - Työhyvinvointikyselyssä QWL-indeksi paranee vuoden 2024 tasosta. - Korvaavan työn määrät.	- Aino Health hälytysrajat toteutuneet 75 %:sti. - Työhyvinvointikysely 19.5. - 9.6.2025. Työhyvinvoinnin QWL-indeksi parani kaikilla osa-alueilla ja oli 57,39, edellisenä vuonna 56,51. - Korvaavaa työtä 4213 kal.pv (1,6 miljoonaa euroa). - Sairauspoissaolojen määrässä kasvua: edellisenä vuonna vastaavana aikana 18,2 kal.pv/htv ja nyt 18,7 kal.pv/htv.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Työsuojeluyksikkö	- Vaaratapahtumailmoitukset ja niiden käsittely (100%). - Riskienarviointi kaikkiin yksiköihin (100%). - Työtapaturma- ja ammattitautitilastot.	- Otettu käyttöön 1.1.2025 uusi järjestelmä Laatuportti. Sen perehdytys tehty. Riskienarvioinnit aloitettu. Työturvallisuusilmoituksista valmis- tilaan merkitty 85 % ilmoituksista. 5 ammattitautia. Työtapaturmia ilmoitettu 483, joista korvauksia maksettu 284 tapauksessa (ei sis. työmatkatapaturmia)
Rekrytointiyksikkö	Rekrytointiprosessien ammattikohtaiset tilastot.	Tilastot tehty osavuositarkastukseen rekrytointeista. Rekrytointeja on tehty tammi-elokuun aikana 791 kpl, joissa on ollut haettavana 2112 työpaikkaa, joista on saatu valittua 1191 työntekijää. Rekrytointitarpeet kohdentuneet pääosin hoito- ja hoivahenkilöstöön, sosiaalityöntekijöihin, psykologeihin ja lääkäreihin.
Keskitetty sijaishallinta	Varahenkilöstön käyttöaste 100%.	Yksiköiden akuuttisijaistarpeisiin on pystytty vastaamaan 60-77%:sti, pyyntöjen määrän ollessa viikoittain 846-231 kpl. Matala täyttöaste johtuu liian vähäisestä varahenkilöstön määrästä suhteessa akuuttisijaistarpeisiin sekä keikkalaisten saatavuuden vaihtelusta.
Keskitettyt sihteeripalvelut	- Tekstinkäsittelyn sanelumäärät sekä purettu/purkamattomat sanelut (h/min). - Osastonsihteeripalvelun toteutuminen suhteessa palvelusopimuksiin.	- Purettuja saneluita 15 052 h. - Lakisääteinen viive ylitettiin merkittävästi viikkoina 26-36 KYSin saneluissa. Pisimmillään viive oli 14 arkipäivää. - Keskimäärin 88%.
Työyhteisövalmennus	- Esihenkilövalmennus - Työyhteisövalmennus	- Esihenkilövalmennusta 50 tuntia - Työyhteisövalmennusta 206 tuntia

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

1.13 1TA14 Talouspalvelut

Toiminta

Talouspalvelujen toiminta on ollut tammi-elokuun aikana työntäyteistä. Vuoden 2026 talousarviovalmistelu on käynnissä. Erilaisia säästökohteita on kartoitettu ja ohjeistettu koskien koko hyvinvointialuetta. Koko toimialan resursseja on uudelleen kohdennettu jatkuvasti toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Digitaalisuutta on edistetty mm. osto- ja myyntilaskuissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden päivitys valmisteltiin keväällä omistajaohjaus- ja valvontajaostolle ja edelleen aluevaltuuston päätettäväksi. 1.6.2025 alkaen jaosto jatkoi toimintaansa omistajaohjaus- ja talousjaostona hallintosäännön muutoksen myötä.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta siirtyi Pelastustoimen toimialalle 1.8.2025 alkaen.

Talouspalvelut

Talouspalvelut on ollut uuden talousjärjestelmähankinnan markkina- ja tarvekartoituksissa mukana vuoden 2025 aikana. Käytössä olevien talous- ja laskunkiertojärjestelmien sisällä on tehty yhdessä Monetran ja järjestelmätoimittajien kanssa vaikutustenarviointeja ja alustavia valmisteluja isompien automatisointikokonaisuuksien ratkaisemiseksi, näistä esimerkkinä ostotilauslaskujen käsittelyn automatiikka ja ostolaskujen tekoälyyn liittyvä kehitystyö. Mahdollisten järjestelmämuutosten valmistelu on vaatinut myös prosessien ja vastuumatriisien tarkasteluja.

Talouspalvelut ovat tiiviisti mukana ostolaskujen prosesseissa ja niiden kehittämisessä sekä varmistamassa kirjanpidon oikeellisuutta. Ostolaskujen käsittelyajat ovat nopeutuneet ja automatiikan rakentaminen on tuonut työajan säästöä ostopalveluista kuin myös hyvinvointialueella. Vuoden 2025 aikana ostolaskujen lukumäärä on vähentynyt mikä on tuonut hyvinvointialueelle säästöjä. Hyvinvointialueen hankintaprosessien selkeytyminen, yhdenmukaistuminen ja kehittyminen näkyy myös talouspalvelujen sisällä helpottaen ostolaskujen elinkaaren hallintaa ja automatisoinnin rakentamista. Automatiikka helpottaa myös isojen laskumassojen tarkistamista ja käsittelyä. Laskuista reitittyy automaattisesti 67 % manuaalisesti reititettävistä ostolaskuista. Automatiikan rakentaminen etenee suunnitelman mukaan. Laskuista 33 prosenttia menee automaattisesti tiliöitynä tarkistajille.

Talouspalvelut on ollut mukana Saga-asiakastietojärjestelmän talousliittymien valmisteluissa ja testauksissa.

Rahoitus

Kassan riittävyys kahdeksan kuukauden osalta on ollut keskimäärin 25,6 päivää. Maksuvalmiuden katsotaan olevan tyydyttävä, mikäli se on välillä 15–30 päivää. Lainojen suojausaste elokuun lopussa oli 59 %. Aluehallituksen hyväksymän korkoriskipolitiikan mukaan hyvinvointialueen ottamien lainojen suojausasteen vaihteluväli on 40–80 %.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Sosiaalirahoitusyksikkö

Täydentävän toimeentulotuen ratkaisutyön päätöksissä on pysytty lain mukaisissa käsittelyajoissa. Välitystiliasiakkaiden määrät ovat hieman vähentyneet. Sosiaalisen luoton hakemusten määrät on pysyneet ennallaan. Lastensuojelun perinnän ratkaisutyö siirtyi kesän 2025 alussa sosiaalirahoitusyksikköön. Perhehoidon ja tukiperhesopimusten sähköisten sopimusten käyttöönotto tapahtui huhti-elokuun aikana 2025. Korvaukset kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä on haettu kesäkuun 2025 loppuun asti. Korvauspäätös on saatu tällä hetkellä 30.6.2025 saakka. Kotoutumislain mukaisia korvauksia on vuoden 2025 aikana haettu mm. lastensuojelun, ihmiskaupan uhrien, terveydenhuollon, täydentävän toimeentulotuen, perheyhmäkodin ja tulkkauksen kustannuksista. Laskennallinen korvaus on maksettu automaattisesti hyvinvointialueille.

Sosiaalirahoitusyksikön toiminta on painottunut vuoden 2025 palveluiden kehittämiseen prosessien ja laadun näkökulmasta sekä henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseen. Sosiaalirahoitusyksikkö on aktiivisesti osallistunut Saga asiakastietojärjestelmän testaukseen ja kehittämiseen erityisesti ratkaisutyön ja maksatuksen näkökulmasta. Sosiaalirahoitusyksikkö on yhteistyössä eri toimialojen kanssa jatkanut yhteisten palveluprosessien IMS työohjeiden kehittämistä.

Laskutusyksikkö

Toukokuussa 2025 alkoi yhteisen potilastietojärjestelmän, Omni360:n ja samalla yhteisen laskutusjärjestelmän käyttöönottoprojektin laajentaminen koskemaan myös Kuopion yliopistollisen sairaalan erikoissairaanhoidon ja laskutusta. Laskutusyksikkö on tiiviisti mukana osallistuen ko. projektin taite-ala-ryhmään. Myös Saga asiakastietojärjestelmän testausta, kehittämistä ja koulutusten suunnittelua on jatkettu aktiivisesti.

Laskutus on pääsääntöisesti pysynyt aikataulussa. Kesälomakuukausien vuosilomista johtuvia laskutusviiveitä on kurottu kiinni elokuun aikana.

Terveydenhuollon asiakasmaksujen huojennushakemusten määrä on vuoden toisellakin neljänneksellä pysynyt noususuuntaisena. Terveydenhuollon asiakasmaksuihin on myönnetty alennuksia noin 39 000 euroa ajalla 1–8/2025, joka on lähes kaksinkertainen määrä edelliseen koko vuoteen verrattuna. Myös sosiaalipalveluista haettavat asiakasmaksujen huojennushakemukset ovat jatkaneet kasvuaan vuoden alusta korottuneiden terveydenhuollon maksujen vuoksi. Huojennuksia sosiaalipalveluihin on myönnetty noin 425 000 euroa ajalla 1–8/2025.

Laskutusprosesseja on kehitetty tiiviillä yhteistyöllä Monetran, Istekin ja muiden sisäisten toimijoiden kanssa. Markkinointia laskujen sähköisyysasteen nostamiseksi on jatkettu aktiivisesti.

Controllerpalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käynnissä kehitysprojekti, jonka tavoitteena on uudistaa taloushallinnon tietojärjestelmät ja prosessit vastaamaan laajentuneen toimintaympäristön tarpeita. Uudistuksen taustalla on hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen 1.1.2023.

Tavoitteena on kustannustehokas, joustava ja ajanmukainen taloushallinnon järjestelmäkokoaisuus, joka tukee parhaalla mahdollisella tavalla talouden seuranta- ja suunnittelua. Uudistus toteutetaan vaiheittain, yksi järjestelmä kerrallaan. Vaiheistus sovitetaan yhteen muiden hyvinvointialueella käynnissä olevien ICT-hankkeiden kanssa, asiantuntijaresurssien saatavuus huomioiden.

Vuoden 2025 aikana on käynnistetty kustannuslaskenta sekä talous- ja henkilöstösuunnittelu- järjestelmien uudistukset. Järjestelmien kilpailutus- ja hankintakumppaneina toimivat Sansia ja Istekki.

Talouden raportoinnin ja organisaation Master Datan kehittämistarpeiden selvitystyö on jatkunut osana järjestelmä uudistuksia.

Controllerpalveluissa on työstyetty talousarvion prosessia sekä tehty toimialojen kanssa yhteistyössä kuluvan vuoden ennusteita.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Talouspalvelujen toimialalla sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan toimialalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Johtoryhmässä seurataan kuukausittain prosessien toimivuutta ja ajan tasaisuutta koko hva:een näkökulmasta, esim. ostolaskujen kiertoa, myyntilaskutusta, maksuvalmiutta, toimeentulotukien käsittelyaikoja, talouden seuranta.

- **Varautuminen ja väestönsuojelu**

Varautumisen ja väestönsuojelun osalta strategia- ja konsernipalvelut ovat käynnistäneet yhteisen valmius- ja varautumissuunnitelman laatimisen valmiuspäällikön johdolla. Varautumisen aihekokonaisuutta on käsitelty toimialan johtoryhmässä säännöllisesti.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Toimialalla on edistetty hankintasopimusten tekemistä ja kilpailutusta. Vakuutusmeklaripalvelut ja pienostoksiin käytettävät maksuaikakortit on kilpailutettu. Taloushallinnon ICT-järjestelmien kilpailutukset ovat valmistelussa.

- **Omavalvonnan toimeenpano**

Sisäistä valvontaa tehty talouspalveluiden johtoryhmässä.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

TALOUSPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	879	1 732	900	900	1 303	144,8
Toimintakulut	-9 394	-12 329	-18 620	-13 045	-10 052	77,1
Toimintakate	-8 514	-10 596	-17 720	-12 145	-8 749	72,0

Talousspalvelujen toimialan toimintamenojen toteuma näyttää elokuun lopussa n. 77 % muutetusta talousarviosta. Toimintamenojen ennustetaan pysyvän talousarviossa.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Toteutuu suunnitelman mukaisesti.

1.14 1TA15 Strategia ja kehittäminen

Toiminta

Tutkimuksen palvelualueen toiminta on jatkunut suunnitellusti ja lakisääteiset tehtävät on kyetty järjestämään. YTA-sopimuksen TKKI-osion toimeenpanosuunnitelma on laadittu. Tutkimus-, koulutus-, ja terveyspalvelujen tuottamiseen liittyvää yhtiöittämisselvitystä, innovaatioekosysteemin uudistamista, tutkimusrahoitushakemusten fasilitointia sekä yritysyhteistyön kehittämistä on jatkettu strategisen ohjelman mukaisesti. Strategisen ohjelman vaikutus näkyy mm. Suomen Akatemiaan tammikuussa lähetettyjen ja kevään uusiin hakuihin valmisteltujen hakemusten ennätysellisenä määränä. Uudet tutkimuskeskukset ovat vahvistaneet alueellisia ja kansallisia yhteistyöverkostoja sekä edistäneet alojensa tutkimusta ja näyttöön perustuvaa toimintaa PSHVA:lla ja itäisellä yhteistyöalueella. Kliinisen tutkimuksen keskuksen alla toimiva Clinical Trial Center on vahvistanut toimintaansa ja etenkin laitetutkimuksissa ja testauksissa prosessia on selkiytetty. Kansallisen Vaikuttavuuskeskuksen pilotti on jatkanut terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä peruspalveluiden integraatioon liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Fican East on luonut hoitajavetoisen mallin edistämään potilasrekrytointia syöpälääketutkimuksiin YTA-laajuisesti, kehittänyt syöpätietopöytä hoidon laadun seurantaan ja edistänyt yhteistyötä mm. digipalvelujen kehittämisessä. Itä-Suomen biopankki on toteuttanut biopankkilain muutosten aiheuttamat toimenpiteet. Biopankki on jatkanut terveyteen liittyvien tutkimusten, kuten Finngen -hankkeen tukemista.

Koulutuksen palvelualueen toiminnan avulla varmistettiin kansallisten ja kansainvälisten opiskelijoiden laadukas oppimis- ja ohjausprosessi. Sosiaali-, terveys- ja pelustusalan harjoittelupaikkojen määrään luotiin raportointityökalu. Monialaisia oppimisympäristöjä kehitettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja osallistuttiin Opetusvastaanotto 2.0 suunnitteluun. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä keskiössä oli koulutustarvekysely ja -suunnitelma sekä koulutuksen kumppanuustiimien toiminta. Koulutustarvekyselyn tuloksia analysoitiin kumppanuusteittain ja laaditaan yhteinen täydennyskoulutussuunnitelma, sekä ohjattiin yksiköitä laatimaan yksikkökohtaiset suunnitelmat. Uhka- ja väkivaltatilanteiden koulutuksiin luotiin oma malli ja rakenteet. Elvytys- ja hätätilanne- simulaatio -ja kliinisten taitojen koulutusta järjestettiin koko hyvinvointialueelle liikkuvien koulutuspalveluiden avulla. Tavoitteena tukea palvelurakenneuudistuksen edellyttämää henkilöstön osaamisen uudistamista. Yleislääketieteen kouluttajakoulutukset toteutuivat sopimuksen mukaisesti. Osaamisen kehittämisessä ja opiskelija-asioissa tehtiin tavoitteellisesti yhteistyötä YTA-alueella ja kansallisesti. Oppilaitosyhteistyötä tehtiin useissa eri työryhmissä sekä johdon tapaamisissa.

Tietojohtamisen palvelualueen toiminta on toteutunut talousarvion määrärahojen mukaisesti. Alkuvuoden toiminnan keskiössä on ollut uuden palvelualueen ja hyvinvointialueen muiden toimijoiden välisen yhteistyön kehittämisessä.

ICMT-palvelut ja kehittäminen -palvelualueen toiminta on toteutunut suunnitellusti. Organisaatiota kuormittaa edelleen useat päällekkäiset meneillään olevat suuret järjestelmähankkeet ja kilpailutukset, näistä seuraavat toiminnanmuutokset ja käynnistymiseen liittyvä yleinen

Osavuosisikatsaus tammi-elokuu 2025

keskeneräisyys. Palvelualueella onkin aloitettu resurssien kuormituksen hallinnan kehittäminen ja siihen liittyvän työkalun käyttöönotto.

Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän ensimmäinen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2025 ja ensimmäisenä oli vuorossa turvakoti-tuotantopilotti toukokuussa 2025. Käyttöönotot jatkuivat elokuussa 2025 kuraattorien osalta. Seuraavat käyttöönotot jatkuvat vaiheistettuina syksyllä 2025. Uusi Omni360 potilastietojärjestelmä otettiin käyttöön Varkaudessa, Joroisilla ja Lapinlahdella huhtikuussa 2025 ja seuraavana on vuorossa Kuopion yliopistollinen sairaala keväällä 2026. Digitaalisen palvelualustan ensimmäiset käyttöönotot olivat vuoden vaihteessa 2025 ja alustan kehittäminen jatkuu suunnitelmien mukaisesti. Keväällä 2025 on käynnistetty myös hyvinvointialueen taloushallinnon järjestelmäkokonaisuuden uusinta.

Laitehallintapalvelut on edelleen selkeyttänyt lääkinnällisten laitteiden elinkaaren hallintaa ja ylläpidon kokonaisuutta erityisesti InHouse-toimijoiden osalta (Istekki ja Servica Oy). Isoimmista hankkeista keskitetyn välinehuoltokeskuksen, kotihoidon hälytyskeskusjärjestelmän ja toimipaikkojen monipalvelukutsujärjestelmien uudistukset sekä keskusvalvontajärjestelmien päivityssuunnitelmat ovat edenneet. Haasteet hankintaprosesseissa jatkuvat ja heijastuvat yksikön toimintaan ja kuormitukseen. Fimea teki KYSin lääkinnällisten laitteiden ammattimaiseen käyttöön kohdistuneen tarkastuksen 5-6.2.2025 ja 5-kohtaiseen korjausmääräykseen on laadittu vastine ja korjaavien toimenpiteiden suunnitelma 2025-26, jota on alettu edistää. Uusien defibrillaattoreiden toimintahäiriöihin on puututtu ja asianmukaiset viranomaisilmoitukset tehty.

Digitaalisten palvelujen kehittämisessä on pääpaino ollut käyttöönotettujen toiminnallisuuksien mukaisten palvelujen laajentamisessa sekä tulevien palvelumuotojen teknisten ratkaisujen kehityksessä. Etävastaanottojen, oirearvioiden sekä chat-, viestipalvelujen käyttöä on laajennettu sisällöllisesti ja eri puolille palvelutoimintaa. Digitaalisessa ajanvarauksessa on kehitetty palvelutoiminnan toimintamalleja ja mahdollisuuksia varattavien aikojen avaamiseksi ja samalla suunniteltu teknisiä ratkaisuja aikojen varaamisen mahdollistamiseksi asukkaille. Digipalvelujen kehittäminen ja kehittämisen resursointi on nojannut voimakkaasti hankerahoituksiin, jotka päättyvät 2025. Toiminnan jatkamisen edellytyksiä, tarpeita ja resursointia on suunniteltu osana 2026 talousarviota, koska jatkossa kehitystyö on budjettirahoitteista.

PSHVA:n alustava sovellus- ja laiteinvestointisuunnitelma vuosille 2026-30 on valmistunut ja investointien priorisoinnin uudet käytänteet on implementoitu keväällä 2025. Sovellus- ja laiteinvestointisuunnitelman 2025 toimeenpano on käynnissä ja investointien käyttöajan ohjeistusta on tarkennettu yhdessä taloushallinnon kanssa.

Hankevoimalan työ on toteutunut suunnitellusti. Hallinnoitavista hankkeista on vastuita jo 31.12.2027 saakka ja niiden raportointia keväälle 2028 saakka. Hallinnoitavana on n. 25 milj. euroa kehittämishankkeita, 11,3 milj. euroa ICT-muutosrahoituksia ja 18M€ hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen saatua valtionavustusta. Vuoden 2025 lopussa päättyviä hankkeita on yhteensä 49,8 milj. eurolla. Uusia hakuja tehdään aktiivisesti. Tänä vuonna on jo saatu yli 3 M€ uusia rahoituksia ja hauissa onnistuminen on 80 %.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

Asiakkuudet ja laatu palvelualue on kehittänyt edelleen toimintaansa vastaamaan lakisääteisiä tehtäviään ja priorisoinut niitä. Palvelualueella on otettu käyttöön omavalvonnan seurannan itsearviointityökalu ja riskien arviointi. Laatutiedon hyödyntämisen prosessia on työstetty eteenpäin palvelutuotannon tueksi. Kumppanuusmalli ja laatutiedon työpöytä on edistynyt suunnitellusti. SOTE-valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä osallisuuden palveluissa kuntia on tuettu hyvinvointikertomuksien ja -suunnitelmien työstämisessä. Työstetty hyvinvointialueen palvelutuotannon ja sidosryhmäyhteistyössä hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa. Pidetty lakisääteiset HYTE-neuvottelut, joita jatketaan syksyllä. Osallisuusverkosto lähtenyt hyvin käyntiin. Yhteistyö järjestöjen kanssa sujuvaa. Hyvinvointialueen avustushaun periaateohjetta päivitetty saadun palautteen pohjalta. HYTE-kerroin asiaa tuotu esille palvelutuotannon eri tiimeissä. Jatkettu henkilöstökoulutuksia asiakaspalautejärjestelmään.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Strategia- ja kehittäminen toimialalla sisäinen valvonta on osa normaalia päivittäisjohtamista. Sisäisen valvonnan avulla arvioidaan toimialalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

- **Varautuminen ja väestönsuojelu**

Varautumisen ja väestönsuojelun osalta strategia- ja konsernipalvelut ovat käynnistäneet yhteisen valmius- ja varautumissuunnitelman laatimisen valmiuspäällikön johdolla. Varautumisen aihekokonaisuutta on käsitelty toimialan johtoryhmässä säännöllisesti.

Strategia ja kehittäminen toimialalla toimiva Itä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus osallistui aktiivisesti varautumisen kehittämiseen ja harjoitustoimintaan. Itä-Suomen Yhteistyöalueen Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden tilannekuvatoiminnot täyttävät THL vaatimustason, niin tiedon määrän, kun toimitusfrekvenssin suhteen. Itä-Suomen yhteistyöalueella hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat tuotetaan Sosiaali- ja terveysministeriön kansallisen ohjauksen mukaisesti Valsu-portaaliin. Alueen hyvinvointialueita ohjataan valmiussuunnittelussa kohti yhtenäistä mallia. Lääkinnällisten laitteiden varautumissuunnittelussa on toteutettu sopimuksellista varautumista.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Hankintoja koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on noudatettu, poikkeamia ei ole havaittu. Toimialan hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat ja sopimukset on tallennettu D10:iin.

- **Palvelujärjestelmäuudistuksen seuranta**

Palvelujärjestelmän uudistuksen seuranta on toteutettu aluehallitukselle tehtävä erillisraportoinnin kautta.

Osavuositarkastus tammi-elokuu 2025

• Omavalvonnan toimeenpano

Strategia ja kehittämispalveluissa ei tehdä valvontalain mukaista omavalvontaa, vaan toimintaa valvotaan sisäisen valvonnan keinoin. Asiakkuudet ja laatu palvelualue toimii kuitenkin palvelutuotannon tukena omavalvonnan toteuttamisessa ja on tehnyt Laatuporttiin työkalun omavalvonnan arvioimiseksi ja julkaissut siitä raportin. Lisäksi on tuotettu järjestäjätason omavalvonnan osavuositarkastus.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

Toimialan tuottavuustoimien toteutetaan talousarvion mukaisesti (Avall 16.12.2024 § 83; Avall 05.05.2025 § 31). Tuottavuustoimenpiteiden toteutusta tehdään erillisraportointi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Toimialan ennustetaan alittavan talousarviossa annetun katearvion (Avall 05.05.2025 § 31). Positiivista talouskehitystä selittää monet tilapäiset vuodelle 2025 kohdistuvat tekijät kuten ostohyvitykset, suunniteltujen ICMT-palveluostojen siirtymiset vuodelle 2026, ja mm. asiakastietojärjestelmän ylläpitokustannusten siirtyminen vuodelle 2026. Muutetussa talousarviossa kohdennettuihin lisäsopeutuksiin liittyvät riskit on avattu sen käsittelyn yhteydessä (Avall 05.05.2025 § 31).

STRATEGIA JA KEHITTÄMINEN SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.-%
Toimintatuotot	17 138	29 228	31 544	31 707	20 653	65,1
Valmistus omaan käyttöön	284	352	362	362	188	
Toimintakulut	-61 842	-94 896	-112 135	-109 038	-63 247	58,0
Toimintakate	-44 420	-65 316	-80 229	-76 969	-42 406	55,1

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

- Tuottavuustoimet (Avall 16.12.2024 § 83; Avall 05.05.2025 § 31)
- Toimialan rakenteiden tarkastelu ja selkeyttäminen
- Henkilöstöresurssien tarkastelu ja hyödyntäminen yhteistyössä koko toimialalla
- Keskitettyjen toimintamallien käyttöönotto (esim. keskitetty tieto- ja laitehallinta)
- Sisäisen kehittämisrahoituksen tauottaminen vuodelle 2025
- Päällekkäisten ICT-järjestelmien karsiminen
- In-house -kustannustehokkuuteen vaikuttaminen.
- Ulkopuolisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen hakuaktiivisuuden lisääminen
- Terveys-, tutkimus- ja koulutuspalveluiden ulkoisen myynnin lisääminen